25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1994 ՈՒՐԲԱԹ # 35 (538)

Ազգ

Azg
armenian daily

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցութեան Հանրապետական վարչութեան հայտարարութիւնը

Մէկ տարի առաջ, 1993 թ. փետրվարի 25-ին Ռուսաստանի Դաշնության Գերագոյն խորհուրդը վավերացրել է «Ռուսաստանի Դաշնության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող Ռուսաստանի Դաշնության զինված ուժերի իրավական կարգավիճակի մասին» պայմանագիրը: Սակայն Հայաստանի Հանրապետության Գերագոյն խորհուրդն իր նիստերում մինչեւ այժմ չի անդրադարձել այդ փաստաթղթին:

Կարեւորելով հայ-ռուսական փոխհարաբերությունները եւ Ռուսաստանի դերը տարածաշրջանում, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունն իր խոր մտահոգությունն է հայտնում վերը նշված փաստի առթիվ եւ անհրաժեշտ է համարում ՊԽ ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության միջոցով հասնել այդ պայմանագրի քննարկմանը հանրապետության Գերագոյն խորհրդում:

25 փետրվար 1994 թ. — ՀՌԱԿ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Վերաբերմունքը միանշանակ չէ

Փետրվարի 18-ին Մոսկվայում կայացած եռակողմ հանդիպման նկատմամբ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի դիրքորոշումները փաստորեն բավականին հստակ են. Հայաստանը ողջունում է այդ նախաձեռնությունը, մինչդեռ Ադրբեջանը կտրականապես մերժում է ռուսական խաղաղարար ուժերի տեղաբաշխումը առաջնագծի գծի երկայնքով: Բայց սկզբունքորեն պարզ է, որ առանց Լեռնային Ղարաբաղի համաձայնության որեւէ ծրագիր չի կարող իրականացվել: Ինչպիսի՞ն է Ղարաբաղի վերաբերմունքն այս միջնորդության նկատմամբ:

Ստեփանակերտի մեր թղթակից Վահրամ Աղաջանյանը հաղորդում է, թե Ղարաբաղում այդ հանդիպման արդյունքների քննարկումը շարունակվում է, ընդ որում, այն միանշանակ չի ընդունվում: Առավել մարտականորեն տրամադրված շրջանակների կարծիքով, այն փաստորեն ժամանակ է տալիս Ադրբեջանին նոր հարձակումներ նախապատրաստելու համար: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի գլխավոր հրամանատարի տեղակալ Մուրադ Պետրոսյանի խոսքերով, առ այսօր Ադրբեջանը բոլոր հրադադարներն օգտագործել է նոր սպառազինություն գնելու եւ նոր զորահավաք կազմակերպելու համար: Քաղաքական ու այնքան ագդեցիկ չափավորների թիվը գտնում է, որ մոսկովյան հանդիպման ընթացքում կան հուսադրող դրվագներ, մասնավորապես այն, որ հանդիպման ժամանակ չի քննարկվել ԼՂՀ իրավական կարգավիճակի հարցը: Ընդ որում, երկու թեւերն էլ համամիտ են, որ ցանկացած խաղաղարար առաքելություն արդյունքի կհասնի միայն այն դեպքում, երբ բանակցություններում ընդգրկվեն Ղարաբաղի օրինական իշխանությունների ներկայացուցիչները:

Մյուս կողմից, ԼՂՀ ԳԽ արտաքին կապերի հանձնաժողովի նախագահ Լեոն Մելիք-Շահնազարյանը հայտարարել է, թե Ղարաբաղը ողջունում է ռուսական նախաձեռնությունը եւ պատրաստ է աջակցել հիմնախնդրի խաղաղ կարգավորմանը:

Միեւնույն ժամանակ, չորեքշաբթի օրը Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը հայտարարել է, թե հրադադարը ուժի մեջ կմտնի մարտի 1-ից, տեղեկացնում է Ֆրանս պրեսը: Իր հերթին, Մոսկվայում Ադրբեջանի դեսպան Ռամիզ Ռզաեւը հայտարարել է, թե Մոսկվայում մարտի առաջին կեսին կարող է կայանալ Ադրբեջանի եւ Հայաստանի նախագահների, ինչպես նաեւ ԼՂՀ ներկայացուցչի հանդիպում: ■

Մոսկվայի ջանքերը կարող են ավելի հաջող լինել, քան ԵԱՀԽ-ինը

ԲԱՔՈՒ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Եվրախորհրդակցության Մինսկի խմբի նոր նախագահ Յան Էլիասոնն առայժմ հանդես չի եկել հայ-ադրբեջանական՝ հակամարտությունը կարգավորելու որեւէ նախաձեռնությամբ», ԱՆՍ պրես գործակալությանը հայտարարել է Ադրբեջանի արտգործնախարարության միջազգային կազմակերպությունների վարչության պետ Այազ Ազիմովը, անդրադառնալով Էլիասոնի տարածաշրջան կատարելիք այցին: Այազ Ազիմովի կարծիքով, ներկայումս որոշ [illegible] է նկատվում Ռուսաստանի եւ Եվրախորհրդակցության միջեւ [illegible] ռանակցությունների հարաբերությունների [illegible] ինչպես, նրա կարծիքով, [illegible] ղարաբաղյան հակամարտությունը կարգավորելու Մոսկվայի ջանքերը կարող են ավելի հաջող լինել, քան ԵԱՀԽ ձեռնարկումները: ■

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Լռեցվել է թշնամու երկու կրակակետ

Մահմուդ ալ Մահդ. Համաձայնագրերը չպետք է դուրս գան ՄԱԿ-ի սկզբունքների շրջանակներից

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում ընդհանուր առմամբ մնում էր անփոփոխ: Ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից Վահրամ Աղաջանյանը, կողմերը ձեռնպահ են մնում լայնածավալ ռազմական գործողություններից: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացված տեղեկությունների համաձայն, երեկ վաղ առավոտյան, ժամը 7-ին ադրբեջանական կազմավորումները Աղդամի շրջանի արեւելյան հատվածներից հրետակոծել են նույն շրջանի Նովրուզլու եւ Սալախլի գյուղերի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Հրետակոծությունը տեւել է մեկ ժամ: Հայկական կողմից տուժածների մասին տեղեկություններ չկան: Ղարաբաղյան ուժերը դիմել են պատասխան գործողությունների, որոնց ընթացքում հաջողվել է ոչնչացնել թշնամու երկու կրակակետ: Միաժամանակ ԼՂՀ ռազմական հետախուզության տվյալներով, արեւելյան ռազմաճակատի առանձին հատվածներում նկատվում են ադրբեջանական բանակի մարտական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի զգալի կուտակումներ: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններին, ապա երեկ եւ նախորդ գիշեր այստեղ իրադրությունը համեմատաբար հանգիստ է եղել: Ավելի վաղ՝ փետրվարի 23-ի երեկոյան հեռավոր մարտական մերձակայից գնդակոծվել են Իջեւանի շրջանի Սեւքար գյուղի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Այս մասին հաղորդում են պաշտպանության նախարարությունից: Հայաստանի սահմանապահ ուժերը դիմել են պատասխան համարժեք գործողությունների: Մեր կողմից տուժածների մասին տեղեկություններ չկան:

Միաժամանակ Սնարք գործակալությունը, հենվելով Բաքվի Թուրան գործակալության վրա, հաղորդում է, թե «Գործակցություն հանուն խաղաղության» ծրագրին միանալու Ադրբեջանի ցանկությունը այդ երկրի եւ ՆԱՏՕ-ի հարաբերությունների առարկան է: ՄԱԿ-ը պաշտպանում է իր կանոնադրությանը չհակասող այն բոլոր որոշումները, որոնք ուղղված են խաղաղության ու անվտանգության ամրապնդմանը», ասաց Ադրբեջանում ՄԱԿ-ի մշտական ներկայացուցիչ Մահմուդ ալ Մահդը:

Պատասխանելով այն հարցին, թե հնարավոր է արդյոք Ադրբեջանում վրաց-աբխազական հակամարտության կարգավորման սխեմայի կիրառումը եւ ինչպիսին կլինի Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը, Մահմուդ ալ Մահդն ասաց. «Ղարաբաղի հակամարտությանը վերաբերող ՄԱԿ-ի բոլոր չորս բանաձեւերում պարզ ասվում է, որ անհնար է հասնել հակամարտության ռազմական լուծման: Այդ խնդրի լուծումը պետք է կատարվի խաղաղ միջոցներով»: Անդրադառնալով ազգային ինքնավարությունների քաղաքական կարգավիճակի հարցին, Մահմուդ ալ Մահդը նշեց, որ սխալ կլիներ համեմատել երկու տարբեր խնդիրներ: «Հակամարտություններից յուրաքանչյուրն ունի իր առանձնահատկությունները ու պատճառները: Կարելի է խոսել միայն դրանց լուծման ընդհանուր սկզբունքների մասին: ՄԱԿ-ը մշտապես հանդես է գալիս Վրաստանի ու Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության եւ ինքնիշխանության օգտին եւ բոլոր միջոցներով ձգտում է, որ այդ հակամարտությունները լուծվեն խաղաղ կերպով: Կարգավիճակի հարցը, իհարկե, բանակցությունների մի մասն է: Հարկ է նշել, որ կողմերի բոլոր համաձայնագրերը չպետք է դուրս գան ՄԱԿ-ի սկզբունքների շրջանակներից», ընդգծեց Մահմուդ ալ Մահդը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Էյմսի գործը» շարունակվում է

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռոյթըր գործակալության հաղորդման համաձայն, ԱՄՆ սենատի հետախուզության գործերի կոմիտեի նախագահ սենատոր Դ. Դեկոնսինին առաջարկել է Ռուսաստանին տրվող ամերիկյան օգնությունը 60 օրով սառեցնել, մինչեւ որ Ռուսաստանի հետախուզական ծառայությունն ամերիկյան ծառայության հետ համատեղ պարզի ԱՄՆ-ի ազգային անվտանգությանը Էյմսի պատճառած վնասը: Դեկոնսինին լրագրողներին ասել է. «Ռուսաստանի կառավարությունը պետք է հանդես գա շատ դրական եւ հաստատուն հայտարարությամբ, թե ինքն ինչ է մտադիր ձեռնարկել այս կապակցությամբ»: Նա ասել է, թե ինքը հույս ունի, որ Ռուսաստանի կառավարությունը կխոստանա չշարունակել նման գործողությունները: Նա նաեւ պնդել է, թե ԿՀՎ հակահետախուզության խորհրդային բաժնի նախկին պետի գործունեության առնչությամբ ԽՍՀՄ-ում մահապատժի են ենթարկվել ԱՄՆ-ի համար աշխատած մի քանի գործակալներ:

Պատմական համաձայնագի՞ր

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Բոսնիացի մուսուլմաններն ու խորվաթները Զագրեբում համաձայնության են եկել Բոսնիայում եւ Հերցեգովինայում փետրվարի 25-ին կեսօրվանից սկսած կրակը դադարեցնելու շուրջը: Այդ մասին ասվում է նախկին Հարավսլավիայում ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի հատուկ ներկայացուցիչ Յասուսի Ակասիի ՄԱԿ-ում տարածված հայտարարության մեջ: ՄԱԿ-ի հովանու ներքո, հաղորդել է Յասուսի Ակասին, Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի կառավարության եւ բոսնիացի խորվաթների միջեւ Զագրեբում «հենց նոր պատմական համաձայնություն կայացվեց»:

ԼՈՆԴՈՆ

Հեյդար Ալիեւ. Բանակցությունները Մեծ Բրիտանիայում հաջող էին

ԼՈՆԴՈՆ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը, որ պաշտոնական այցով գտնվում է այստեղ, երեկ ունեցավ միջազգային հարաբերությունների թագավորական ինստիտուտում: Նա մասնավորապես նշեց. «Ես բազմակի զրույցներ ունեցա Բրիտանիայի տարբեր ընկերությունների ներկայացուցիչների հետ եւ հնարավորություն ունեցա երեկ ունենալու բրիտանացի ձեռնարկատերերի առջեւ: Ես հանդիպում ունեցա Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորի հետ: Բանակցություններն անցան շատ բարենպաստ մթնոլորտում եւ, ըստ իս, նշանավորվեցին հաջողությամբ: Դրա վկայությունն է մի ամբողջ շարք երկկողմ փաստաթղթերի ստորագրումը, որոնցից առավել կարեւորը երկու պետությունների բարեկամության ու համագործակցության հռչակագիրն է»:

Հեյդար Ալիեւը բրիտանական եւ [illegible] ընկերություններին ու [illegible] կոչ արեց փոխշահավետորեն համագործակցել Ադրբեջանի հետ, որը հարուստ է ոչ միայն նավթով, այլեւ շատ այլ արժեքավոր հանքային բնապաշարներով: Նա Ադրբեջանի կառավարության ու նախագահի կողմից նրանց խոստացավ տրամադրել տնտեսական կապիտալ ներդրումների երաշխիքներ:

Նրա ելույթում հատուկ տեղ գրավեց հայ-ադրբեջանական զինված հակամարտությունը Լեռնային Ղարաբաղի առնչությամբ: Նա շարադրեց Ադրբեջանի տեսակետը տեղի ունեցող իրադարձությունների վերաբերյալ, Հայաստանին մեղադրելով ագրեսիվ նկրտումների մեջ: Սակայն, ընդգծեց Հեյդար Ալիեւը, մենք կանգնած չենք անհաջողության դիրքերում եւ այն կարծիքին ենք, որ երկու դրացի պետությունները կարող են ապրել հաշտ ու խաղաղ, ինչպես որ մոտ անցյալում էր:

Ադրբեջանը, հայտարարեց նախագահը, հաստատապես կանգնած է հակամարտության խաղաղ կարգավորման դիրքերում եւ այն կարծիքին է, որ դրանում կարող են ծանրակշիռ ավանդ ներդնել միջազգային կազմակերպությունները՝ ՄԱԿ-ը եւ նրա Անվտանգության խորհուրդը, ԵԱՀԽ-ի Մինսկի խումբը, ինչպես նաեւ այնպիսի առաջատար երկրներ, ինչպես Ռուսաստանը, ԱՄՆ-ը եւ Մեծ Բրիտանիան:

Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորի հետ Հեյդար Ալիեւի վարած բանակցությունների ընթացքում մեծ ուշադրություն նվիրվեց երկկողմ հարաբերությունների հետագա զարգացման, տնտեսական կապերի ամրապնդման հարցերին: Նրանք քննարկեցին նաեւ մի շարք հրատապ միջազգային հիմնախնդիրներ, այդ թվում հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը: Ջոն Մեյջորն ընդգծեց ռազմական դիմակայությունը դադարեցնելու եւ հակամարտության խաղաղ կարգավորման ուղիներ փնտրելու հրամայական անհրաժեշտությունը:

Բացի վարչապետից, Հեյդար Ալիեւը հանդիպել է նաեւ արտգործնախարար Դագլաս Հերդի եւ Բրիտանիայի կառավարության մի շարք անդամների հետ:

Տես նաեւ էջ 3

ԱԴԵՍ

Ուժեղ երկրաշարժ Իրանի հարավ-արեւելքում

ԹԵՀՐԱՆ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես հաղորդեց Թեհրանի ռադիոն, այսօր վաղ առավոտյան Իրանի հարավ-արեւելքում արձանագրվել է երկու նոր ստորգետնյա ցնցում: Թեհրանի համալսարանի երկրաֆիզիկական կենտրոնի տվյալների համաձայն, դրանց ուժգնությունը կազմել է 5,5–5,9 բալ: Այսօրվա ցնցումների վնասների մասին առայժմ տվյալներ չկան:

Ճշգրտված տեղեկություններ են ստացվում չորեքշաբթի օրը Իրանի նույն շրջանում տեղի ունեցած երկրաշարժերի պատճառած զոհերի ու վնասների մասին: Մինչեւ ժամը 18-ը ցնցումների վայր եկած փրկարարները փլատակների տակից հանել էին 6 դիակ: Տարերային աղետի շրջանում քանդվել է 300-ից ավելի տուն: Նոր ցնցումների պատճառով փրկարար աշխատանքները դժվարացել են: Երբ առաջին ցնցման ուժգնությունը, ըստ Ռիխտերի սանդղակի, կազմել էր 6 բալ, ապա հաջորդինը 5–6 բալ: Երկրաշարժից առավել շատ տուժած Սեֆիդաբեհի շրջան են ուղարկվել վրաններ, հագուստ եւ պարեն: Ինչպես այսօր հաղորդեց «Ջոմհուրիե Էսլամի» թերթը, վիրավորներին տանում են մերձակա քաղաքների հիվանդանոցներ: 1990 թ. հունիսին երկրի հյուսիսում տարերային աղետից տուժել էր ավելի քան 50000 մարդ: ■

Ֆրանս-պրես գործակալության հաղորդման համաձայն, «Փարիզյան ակումբի» շրջանակներում միավորված Ռուսաստանի վարկատու պետությունները համաձայնել են եւս 4 ամսով երկարաձգել Ռուսաստանի արտաքին պարտքի մի մասի վճարման ժամկետը: Պաշտոնապես այդ որոշումը չի հայտարարվել: Խոսքը 15 միլիարդ դոլարի մասին է:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

ՌԱԿ

Հանրապետական վարչությունում

Փետրվարի 23-ին տեղի ունեցավ ՌԱԿ Հանրապետական վարչության նիստը: Վարչությունն ընդունեց կուսակցության հայտարարությունը Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակի մասին:

Նիստի ընթացքում արծարծվեցին ՀՀ Գերագույն խորհրդում տնտեսական ծրագրի եւ բյուջեի առաջիկա քննարկման, Հայաստանի Սահմանադրության եւ ընտրությունների մասին օրենքների նախագծերին առնչվող հարցեր:

ՌԱԿ հանրապետական վարչությունը որոշում ընդունեց հատուկ նիստ հրավիրել եւ մոտակա շրջանում հայտարարությամբ հանդես գալ արտաքին քաղաքականությանը վերաբերող մի շարք կարեւորագույն հարցերի շուրջ:

ԿԱՐԾ

Քիմիական զենք Ադրբեջանի դե՞մ

ԲԱՔՈՒ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Թուրան գործակալությունը պնդում է, թե վերջին մեկ տարում ռազմական գործողությունների ընթացքում Հայաստանի զինված ուժերը Ադրբեջանի խաղաղ բնակիչների եւ կառավարական զորքերի դեմ 38 անգամ կիրառել են քիմիական թունանյութերով լցված արկեր: Այդ մասին հաղորդեց ազգային հեռուստատեսությունը, վկայակոչելով Աղդամի քաղաքացիական պաշտպանության շտաբը: Լաբորատոր փորձաքննությունը ցույց է տվել, որ քիմիական թունանյութերը դասվում են ցիանիդների եւ իպրիտների խմբերին: Տուժածների վկայությունների համաձայն, նման արկերի գնդակոծումների հետեւանքով դրանց պայթյունի վայրում ինտենսիվորեն արտազատվում է սպիտակ նյութ: Այդ արկերի պարունակությունը մարդու մաշկի վրա ընկնելիս առաջացնում է արյան ակնթարթային վարակում եւ հանգեցնում անխուսափելի մահվան: Վերջին ժամանակներս, շարունակում է պնդել Թուրանը, քիմիական լիցքով արկերը Հայաստանի զինված ուժերի կողմից օգտագործվել են Ղարաբաղի հյուսիսում հարձակողական գործողությունների ժամանակ:

Հայաստանը հերքում է

ՄԱԿ-ում Հայաստանի Հանրապետության դեսպան Ալեքսանդր Արզումանյանը փետրվարի 22-ին կայացած մամլո ասուլիսում հերքեց Հայաստանի մասնակցությունը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությանը, նշելով, որ Ադրբեջանի կողմից այդ առնչությամբ տարածված փաստաթղթերը դեռեւս ոչինչ չեն նշանակում: Փաստաթղթերի ակնարկությունը վերաբերում էր ՄԱԿ-ում ադրբեջանցի պատվիրակ Յաշար Ալիեւի կողմից անհաստատ ներկայացված այն քարտեզներին եւ ռազմական ծրագրերին, որոնք ըստ նրա, վերցված են հունվարի 22-ին Քելբաջար մտած Հայաստանի Հանրապետության թիվ 555 անկախ մոտոհրաձգային գնդի զինվորներից:

«Ոչ մի հայկական զորամիավորում չկա Ադրբեջանում: Կարող են, իհարկե, լինել անհատ քաղաքացիներ, որոնք կամավորության սկզբունքով կռվում են այնտեղ», ասաց Արզումանյանը ավելացնելով, որ ինքն էլ ապացույցներ ուներ, որ աֆղանցիներ են մարտնչում ադրբեջանցիների կողքին, բայց դա չի նշանակում, որ Աֆղանստանն անմիջական առնչություն ունի այդ պատերազմի հետ: «Երկու կողմերում էլ ռուս մարտնչողներ կան: Լեռնային Ղարաբաղում նույնիսկ ամերիկահայ քաղաքացիներ կան, բայց դա բոլորովին չի նշանակում, որ Ռուսաստանը կամ ԱՄՆ-ը մասնակցում են այդ պատերազմին», նշեց նա: Ապա, անդրադառնալով նաեւ թուրք ռազմական խորհրդատուների ներկայությանն ադրբեջանական բանակում, նա մեղադրեց Ադրբեջանին վերջին շրջանում ռազմական գործողություններն ընդլայնելու համար:

«Ադրբեջանական քարոզչական մեքենան մեկը մյուսին հաջորդող ապատեղեկատվություններով ձգտում է մոլորության մեջ գցել թե միջազգային հանրությանը, թե սեփական ժողովրդին: Հերթական անգամ ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը ստիպված է հերքել Բաքվի ռադիոյի տարածած հերյուրանքը ադրբեջանցի 23 ռազմագերիների մասին:

Դեպքը կատարվել է հունվար ամսին, երբ ՀՀ պաշտպանության նախարարության ռազմական ոստիկանության քննչական մեկուսարանում գտնվող ադրբեջանցի ռազմագերիներ, հարձակվելով հերթապահող սպայի վրա, դանակով կտրել են նրա պարանոցը եւ խլել տաբելային «Մակարով» տիպի ատրճանակը: Խռովարարներին զենքն անհրաժեշտ է եղել փախուստի կանխամտածված ծրագիրն իրականացնելու համար, սակայն ադրբեջանցիների միջեւ կոնֆլիկտային իրավիճակ է ստեղծվել այն խնդրի առթիվ, թե ով պետք է տիրանա ատրճանակին: Բանն այն է, որ մեկուսարանում գտնվող ռազմագերիները բաժանված են եղել հակամարտ երկու խմբերի, որոնցից մեկը կտրականապես դեմ է եղել փախուստի...

Ձեռնամարտի ժամանակ ադրբեջանցիները սկսել են միմյանց դեմ գործածել առգրաված դանակը եւ ատրճանակը: Դրա հետեւանքով 8 ռազմագերիներ զոհվել են իրենց իսկ արյունակիցների ձեռքով: Ռազմական ոստիկանությունում բարձրացվել է տագնապ, եւ պարեկների ջանքերով հանդարտեցվել է արյունահեղ կռիվը: Դեպքի մասին հայկական կողմը տեղյակ է պահել Միջազգային Կարմիր խաչի կազմակերպությանը, որի ներկայացուցիչները իրադարձության մանրամասներին ծանոթանալու նպատակով թույլտվություն են ստացել այցելելու քննչական մեկուսարանում գտնվող ողջ մնացած ռազմագերիներին եւ սա նույնիսկ այն դեպքում, երբ ռազմական ոստիկանությունն սկսել է հետաքննությունը: Նման այցի հնարավորությունը պայմանավորված էր միայն հայկական իշխանությունների մեծահոգությամբ: Ասենք, որ կատարված փաստի մասին կարող են վկայություններ տալ հենց իրենք՝ ողջ մնացած ռազմագերիները: Մնացած մանրամասների մասին հայտարարություն կտրվի հետաքննության ավարտից հետո:

Ինչ վերաբերում է Բաքվի ռադիոյի այն հայտարարությանը, թե, իբր, Հայաստանում 3,5 հազար ռազմագերիներ են պահվում, ապա դա բացահայտ կեղծիք է: Այսօր հանրապետությունում են գտնվում սոսկ 16 ադրբեջանցի ռազմագերիներ: Այդ թիվը վավերացված է նաեւ միջազգային Կարմիր խաչի կազմակերպության կողմից, որի ներկայացուցիչները պարբերաբար այցելում են նրանց: Գերիների մի մասը ձերբակալվել է Հայաստանի Հանրապետության դեմ ձեռնարկված սահմանային ոտնձգությունների ժամանակ, մյուս մասը (11 հոգի) այն ժամանակ, երբ փորձել են մեր երկրի տարածքով անցնել Նախիջեւան:

Հայաստանը երբեք չի ունեցել համակենտրոնացման ճամբարներ, առավել եւս՝ միջոցներ եւ մտադրություն դրանց ստեղծելու համար: Ընդհակառակը, անցյալ տարվա ընթացքում Միջազգային Կարմիր խաչի կազմակերպության միջնորդությամբ, որպես բարի կամքի դրսեւորում, միակողմանիորեն Ադրբեջանին են վերադարձվել 16 ռազմագերիներ: Միակողմանիորեն վերադարձվել են նաեւ Վարդենիսի շրջանի լեռնագոտում ցրտահարված 60 Ճեյրաչարցի բնակիչներ, որոնց ադրբեջանցի զինվորները թողել էին բախտի քմահաճույքին եւ փախուստի դիմել: Բնակիչներին ցույց է տրվել բազմակողմանի բուժօգնություն», հայտնեց Գ. Մարտոյանը:

ԵՐԵՎԱՆ

«Հայաստանը միջոց ու միտք չունի համակենտրոնացման ճամբարներ ստեղծելու համար»

Փետրվարի 22-ին Բաքվի ռադիոն տարածել էր Ադրբեջանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարության հայտարարությունը, իբր փետրվարի 15-ին Սիսիան քաղաքի մոտ գտնվող ճամբարում (որտեղ, ըստ վերոհիշյալ աղբյուրների տվյալների, պահվում են մոտ երեք հազար ռազմագերիներ) գնդակահարվել են ադրբեջանցի 23 ռազմագերի: (ՆՏ. հիշեցնենք, որ ՀՀ ԱԳՆ-ն հայտնել էր միայն 8 ռազմագերու սպանվելու մասին):

Այնուհետեւ հայտարարության մեջ առաջ է քաշվում այն տեղեկությունը, համաձայն որի Հայաստանի տարածքում՝ Գյումրի քաղաքի մերձակայքում, Սիսիանում, Էջմիածնում, Գուգարքում, կան համակենտրոնացման ճամբարներ, որտեղ պահվում է 3,5 հազար մարդ (մեծամասամբ՝ խաղաղ բնակիչներ):

Նոյյան Տապան գործակալության թղթակից Սոնա Մաշուրյանը դիմեց ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի կենտրոնի լրատվության բաժնի պետ Գագիկ Մարտոյանին՝ խնդրելով որոշ պարզաբանումներ տալ տվյալ հրապարակման կապակցությամբ:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Կապիտալ շինարարությունը Հայաստանում 1993 թվականին

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 1993 թ. ընթացքում գործարկվել են հանրապետության տնտեսության համար կարեւոր նշանակություն ունեցող արտադրական մի շարք կառույցներ: ՀՀ վիճակագրության պետական վարչության տրամադրած տվյալներով, այդ կառույցներից են Աբովյանի հացի թխման, Վանաձորի եւ Ջերմուկի հացի, Բաղրամյանի շրջանի Քարակերտի քարե ձուլվածքների գործարանները: Մասամբ գործարկվել է Տաուշի շրջանի Այգեձորի պահածոների գործարանի Վարագավանի մասնաճյուղը (նախատեսված 5 մլն. պայմանական տուփից հանձնվել է 3 մլն-ը), գործարկման փուլում է գտնվում «Մարս» գործարանը: Իրականացվել է նաեւ «Զվարթնոց» օդանավակայանի մեկ սեկցիայի վերակառուցումը միջազգային չվերթների սպասարկման համար:

Վերակառուցվել եւ գործարկվել է Սարսանգի ՀԷԿ-ը: Պաշտպանության կարիքների համար շահագործման են հանձնվել 40-ից ավելի օբյեկտներ:

ՀՀ կառավարության 1993 թ. օգոստոսի 31-ի թիվ 440 որոշմամբ հաստատված կապիտալ շինարարության ծրագրված պետական պատվերով նախատեսված էր կատարել 35.330 մլն. ռուբլու պետական կապիտալ ներդրումներ, հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին կատարվել են 50.132,8 մլն. ռուբլու պետական կապիտալ ներդրումներ, որոնք կազմում են տարեկան պատվերի 141,9 տոկոսը, այդ թվում՝ արտադրական նշանակության օբյեկտների շինարարության համար՝ 9.008,8 մլն. ռուբլի եւ 122,2 տոկոսը: Կատարվել են 34.997,9 մլն. ռուբլու շինմոնտաժային աշխատանքներ, որոնցից 6.280 մլն.-ը՝ արտադրական նշանակության օբյեկտների շինարարության վրա:

ՀԱԿԻՐՃ

Այցելեցին Ադրբեջանի հայ մահապարտներին

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի Ադրբեջանի ներկայացուցիչներին օրերս առաջին անգամ թույլատրվեց այցելել Բաքվի Բայիլովյան բանտում պահվող չորս հայ մահապարտների: Այդ մասին հայտնեց «Ընդդեմ իրավական կամայականության» հիմնադրամի խորհրդի անդամ, «Հելսինկյան քաղաքացիական համաժողովի» ԼՂՀ կոմիտեի համանախագահ Լարիսա Ալավերդյանը: Նրա խոսքերով, մահապարտներին առաջին անգամ 1992 թ. հաջողվել էր գրություններ փոխանցել իրենց հարազատներին: Դրա հետ մեկտեղ, հայտարարեց Ալավերդյանը, մինչեւ օրս չեն վերադարձվել երկու հայ բանտարկյալների՝ Յուրի Ջանգիրյանի եւ վերջերս նույն բանտում մահացած Հրաչիկ Պետրոսյանի դիակները: Այդուհանդերձ, ասաց Լարիսա Ալավերդյանը, Կարմիր խաչի ներկայացուցիչներին ընձեռված հայ բանտարկյալներին այցելելու հնարավորությունը վկայում է, որ արդեն նկատվում են որոշ դրական տեղաշարժեր: Միաժամանակ տիկին Ալավերդյանը հայտարարեց, թե հիմնադրամը մտադիր է հասնել այն բանին, որ Ադրբեջանի բանտերում պահվող հայ կալանավորները ժամանակավորապես փոխադրվեն երրորդ երկիր:

Համագործակցություն «Իրան-Լիֆտ» ֆիրմայի հետ

Սպիտակի վերելակաշինական գործարանը վերականգնմանը զուգընթաց նաեւ արտադրանք է տալիս: Անցած տարի գործարանը թողարկեց շուրջ 69 մլն. ռուբլու արտադրանք: Իրանի Իսլամական Հանրապետության «Իրան-Լիֆտ» ֆիրմայի հետ կնքված պայմանագրի համաձայն անցած տարի 85 մլն ռուբլու արտադրանք է առաքվել հարեւան պետություն: Այս տարի նույնպես Իրան կառաքի վերելակների առանձին դետալներ ու հանգույցներ: Ստացված եկամուտները գործարանը հիմնականում օգտագործում է տարբեր արտադրամասերի վերականգնման համար, որը հույս է ներշնչում արտադրական հզորությունների ավելացման ասպարեզում: Արդյունքները գոհացուցիչ են:: Միայն հունվար ամսին արդեն թողարկվել է շուրջ 22 մլն ռուբլու արտադրանք: Կան բոլոր հույսերը, որ մոտակա մի քանի տարվա ընթացքում գործարանը կմոտենա արտադրական նախկին հզորություններին:

ԻՐԱՎԱԿԱՆ

«Գոլոս Արմենիի» դատն սկսվեց

Ինչպիսի՞ն պետք է լինի «ճիշտ» թերթը

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Երեկ Երեւանի Սպանդարյանի շրջանի ժողդատարանում սկսվեց «Գոլոս Արմենիի» թերթի նախորդ բավականին աղմուկ հանած դատը: Բանն այն է, որ նույն շրջանի դատախազ Գեորգի Գուլաքյանը հայց էր ներկայացրել դատարանին՝ պահանջելով 3 ամսով կասեցնել թերթի գործունեությունը: Եվ այսպես՝ ինչու՞մ էր մեղադրվում «Գոլոսը»: Չստուգված տեղեկություններ եւ անձի պատիվն ու արժանապատվությունը ոտնահարող հոդվածներ հրապարակելու, ինչպես նաեւ բռնության կոչ անելու մեջ: Ահա կոնկրետ մեղադրանքներից մի քանիսը. թերթի նախորդ համարներից մեկում հանրապետության իշխանությունները համեմատվում են փայտոջիլի հետ, մեկ այլ հոդվածում նրանք անվանվում են հակաժողովրդական բանդա (ռուսերեն՝ «կլիկ»), մեկ այլ համարում պատկերված է ծաղրանկար՝ ներքեւում ոչխարն է, իսկ վերեւում, ուղղաթիռում նստած մարդկանցից մեկը հարցնում է. «մի՞թե սա է մեր ժողովուրդը»: Ու թեեւ «Գոլոսի» դատապաշտպանը (նույն ինքը՝ թերթի խմբագիր Ֆլորա Նախշքարյանի ամուսինը) պնդում է, թե չի կարելի հաստատել, որ ուղղաթիռի ներսում հայեր են, ուստի եւ չի կարելի պնդել, որ խոսքը հայ ժողովրդի մասին է, այնուամենայնիվ միանգամայն հասկանալի է, որ տվյալ դեպքում «գոլոսականները» ուղղի վրա նստել կոտրելուց են փախչում: Ինչեւէ:

Իսկ ինքնանպատակ առավել հետաքրքիր է այն հարցը, թե թերթերն իրավունք ունե՞ն արդյոք հրապարակել չստուգված տեղեկություններ: Ըստ մամուլի մասին օրենքի վեցերորդ հոդվածի իրավունք չունեն: Մինչդեռ խնդիրն այստեղ թերեւս օրենքի անկատարությունն է: Երբ որեւէ թերթ հայտարարում է, թե «լուրեր են պտտվում, թե տեղի է ունեցել կամ տեղի է ունենալու այսինչ բանը», ապա երբ նույնիսկ նման բան տեղի չի ունենալու, ապա թերթը որեւէ սխալ բան չի գրում, որովհետեւ լուրեր իսկապես պտտվում են: Պարտավո՞ր է արդյոք թերթը մինչեւ վերջ ճշտել որեւէ լուր, մանավանդ, որ դրա լիազորություններ չունի, եւ վերջին հաշվով զանկացած պաշտոնյա կարո՞ղ է թերթին (մանավանդ ոչ պաշտոնաթերթին) պարզապես գրողի ծոցն ուղարկել: [illegible] դեպքերում [illegible] նպատակը վերջնական ու հաստատված ճշմարտություններ [illegible] Դրա համար գոյություն ունեն դատարան, իշխանություններ, վերջապես պաշտոնաթերթեր: Իսկ երբ հետեւելու լինենք օրենքի տառին (այդ օրենքն, ի դեպ, հրաշալիորեն գործում էր խորհրդային տարիներին), ապա ստիպված կլինենք փակել Հայաստանի առանց բացառության բոլոր թերթերը: Վերջին հաշվով, ընթերցողների մեծ մասն առավել մեծ հետաքրքրությամբ կարդում է այն հոդվածները կամ լուրերը, որոնք սկսվում են «ըստ չստուգված տեղեկությունների» բառակապակցությամբ: Այլապես բոլոր թերթերը կվերածվեն պաշտոնաթերթերի՝ հրապարակելով միայն հրամանագրեր կամ ավարտված ճշմարտություններ:

Իսկ առանձին մարդկանց եւ նույնիսկ ամբողջ ժողովրդի արժանապատվությունը վիրավորելն իսկապես լավ չէ: Նույնիսկ շատ վատ է: Երբ նույնիսկ դրա շնորհիվ կարելի է «սաստիկ ընդդիմադիր» թերթի հռչակ ձեռք բերել: Իսկ դատն ըստ երեւույթին դեռ երկար կշարունակվի:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱւԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՄՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Ոճը եւ տառատեսակները ՊԱՎԵԼ ՊԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co.,
22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park,
CA 91303, Call (818) 598-0423 Fax:
(818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian -
Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian -
Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager -
Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն
Րաֆֆի Շուպուքեան
«ԱԶԳ» օրաթերթը հաղորդվում է ԱՄՆ «ԱՐՄԻՆԱՆ» ՍՊԸ-ի [illegible]
Հեռախոս. 7 [illegible] 1425,
[illegible] / 8852 285082
E-MAIL INTERNET: ROOT.
YEREVAN @ REX. IASNET. COM

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ, ԱԶԳ

Ալիեւն ավելի մեծ ակտիվություն է պահանջում

Լոնդոնյան «Ֆայնենշըլ Թայմզ» թերթն իր փետրվարի 22-ի համարում անդրադառնալով Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի Բրիտանիա կատարած այցին, գրում է, թե նա ջերմ ընդունելության է արժանացել այնտեղ եւ ակնկալում է անգլիացիներից պահանջել «ավելի ակտիվ մասնակցություն» ղարաբաղյան հակամարտությունը լուծելու հարցում: Նախքան մեկնելը, Բաքվում տված հարցազրույցի ժամանակ նա նշել է, որ «Մեծ Բրիտանիան միշտ էլ օբյեկտիվ դիրք է գրավել այդ հարցում եւ նույնիսկ ՄԱԿ-ը ըմբռնումով է վերաբերվել մեզ, հրապարակելով չորս որոշումներ, որոնք հայերից պահանջում են անհապաղ հեռանալ մեր տարածքներից: Այժմ ես միշտ ցանկանայի, որ Անգլիան ավելի ակտիվորեն ներգրավվեր այդ որոշումների կենսագործման խնդրում»:

Ալիեւը մտադիր է օգտագործել իր երեք օրերի այցը, որպեսզի «Անգլիային եւ Եվրոպային, ընդհանրապես, ստիպի ավելի մոտիկից ծանոթանալ մեր տնտեսական պայմաններին եւ մեզ հետ առեւտուր անելու հնարավորություններին»: Համագործակցության շրջանակներում Ալիեւն ու վարչապետ Ջոն Մեյջորը նախապես նամակներ էին փոխանակել Կասպից ծովում նավթային հետազոտություններ անցկացնելու վերաբերյալ պայմանագրեր ստորագրելու մասին:

Փետրվարի 18-ին Մոսկվայում ստորագրված հրադադարի պայմանագրի վերաբերյալ նա բավականին սառն է վերաբերվել, ասելով. «Ռուսաստանը մի քանի անգամ արդեն փորձում է հրադադար հաստատել եւ խոստացել է ապահովել հայկական զորքերի նահանջը, բայց դրա հետեւանքով հայկական զորքերը գրավել են մի քանի այլ շրջաններ»: Ընդունելով, որ Ռուսաստանի ազդեցությունը մնացել է տարածաշրջանում, նա ավելացրել է. «Ռուսաստանը մեր հարեւանն է եւ աշխարհի ամենաուժեղ պետություններից մեկը: Եւ արդեն 200 տարի է, ինչ Ադրբեջանի ճակատագիրը կապված է նրա հետ», հասկացնել տալով, որ անիմաստ է բռնանալ նրա հետ:

Պատասխանելով Ադրբեջանում ռուսական զորքերի բազաներ ստեղծելու հնարավորության մասին հարցին, Ալիեւն ասել է. «Այդպիսի հարցով ինձ չեն դիմել: Գուցե Ռուսաստանն ունի նման մտադրություններ: Ռուսական բազաներ կան եւ Հայաստանում, եւ Վրաստանում»:

Ալիեւը, լինելով նախկին կոմունիստական կուսակցության ղեկավարներից, այժմ խոսում է իր երկրում ժողովրդավարության եւ շուկայական հարաբերություններ ստեղծելու մասին, եզրակացնում է թերթը:

Մեկնաբանելով Հեյդար Ալիեւի այցը Լոնդոն, BBC ռադիոկայանը՝ հաղորդել է, որ այցի ընթացքում սպասվում է վերջնականորեն համաձայնեցնել Ադրբեջանի ծովային նավթահանքերի զարգացման մասին «Բրիտիշ փետրոլիում» կորպորացիայի հետ կնքվող համաձայնագիրը: Այս մասին է տեղեկացնում Նոյյան Տապան գործակալությունը: Ալիեւի խնդիրը դյուրին չէ, դա Ադրբեջանի միջազգային կարգավիճակի ճշգրտումն է եւ ամրապնդումը: Նա ստիպված է դիմակայել Ռուսաստանի ճնշմանը, որը ցանկանում է իր զորքերը վերադարձնել Ադրբեջան եւ իր բաժինն ստանալ Կասպից ծովի նավթահանքերի մշակման մեջ: Եվ դիտորդների մեծամասնությունն այն կարծիքին է, որ մինչեւ Ռուսաստանը չհասնի իր նպատակին, Ադրբեջանը հազիվ թե կարողանա հաղթանակ տոնել Լեռնային Ղարաբաղի համար մղվող պատերազմում: Ընդունված է կարծել, թե առանց Ռուսաստանի աջակցության Հայաստանը երկար չի դիմանա: Այժմ Ռուսաստանի միջնորդությամբ հրադադար է ձեռք բերվել մինչեւ մարտ, երբ տեղի է ունենալու երկու երկրների նախագահների հանդիպումը:

Ալիեւը միացավ ԱՊՀ-ին, թեեւ չի ցանկանում դառնալ Ռուսաստանի վասալը, բայց շատ ադրբեջանցիներ երկյուղ են կրում, որ երբ Ռուսաստանը մտցնի իր զորքերը, ապա՝ այդպես էլ կլինի, նա վասալ կդառնա: Նրանց աչքի առաջ է Վրաստանի օրինակը: Ադրբեջանը եւ Լիտվան նախկին խորհրդային հանրապետություններից միակն են, որոնց տարածքում ռուսաստանյան զորքեր չկան: Ալիեւն մինչեւ օրս անտարբեր էր նայում Կովկասում իր գերիշխանությունը վերահաստատելու Մոսկվայի փորձին, քանի որ չէր էլ կասկածում իր զորքերը որպես խաղաղարար ուժեր այստեղ ուղարկելու Ռուսաստանի իրավունքին: Երբ Թուրքիան, Ֆրանսիան եւ Մեծ Բրիտանիան ավելի շատ հետաքրքրություն դրսեւորեին այդ տարածաշրջանի նկատմամբ, թեկուզեւ նավթի պատճառով, ապա կկարողանային նպաստել Ալիեւի դիրքերի ամրապնդմանը Մոսկվայի հետ ունեցած հարաբերություններում: Ներկայումս Եվրախորհրդակցության շրջանակներում Անդրկովկասում խաղաղարար գործընթացի վրա Արեւմուտքի ազդեցությունն աննշան է: Ադրբեջանը ջանում է որոշ երկրներում չեզոքացնել բարձր համակրանքը հայերի հանդեպ, հատկապես Ֆրանսիայում: Ալիեւը գիտի, որ ամերիկացիները Ալիեւի վարչակարգը ժողովրդավարական չեն համարում: Հետեւաբար, Ադրբեջանը չի՝ կարող ակնկալել Համաշխարհային բանկի, Արժույթի միջազգային հիմնադրամի օգնությունը: Ադրբեջանը յոլա կգնար առանց այդ օգնության էլ, եթե Ալիեւին հաջողվեր կարգավորել նավթի հարցը: Բայց նրա ներկայիս Լոնդոն կատարած այցի ընթացքում հազիվ թե պայմանագիր ստորագրվի «Բրիտիշ փետրոլիումի» եւ արեւմտյան այլ ընկերությունների հետ: Դրա ստորագրմանը կարելի է սպասել այս տարվա ամռանը: Ադրբեջանի նավթարդյունաբերության մեջ կատարվող ներդրումների գումարը, որ առաջարկում է Արեւմուտքը, 1 միլ 300 մլն դոլար է: Ալիեւի դիրքերը չի կարելի համարել կայուն, նրան սպառնում է այն նույնը, ինչ որ նրա երկու նախորդներին՝ տնտեսական ճգնաժամ եւ Լեռնային Ղարաբաղում Ադրբեջանի պատերազմի անհաջող ընթացք: Եթե Ալիեւին չհաջողվի փոխել կացությունը, ապա նրան սպասում է նույն ճակատագիրը, ինչ որ վիճակվեց նրա նախորդներին:

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍ

Թբիլիսին Բաքվից էներգակիրներ է խնդրում, Աջարիան՝ ապահովում

ԲԱՔՈՒ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԹՈՒՐԱՆ-ՄՆԱՐՔ: Վրաստանն Ադրբեջանից խնդրել է օգնություն ցույց տալ էներգետիկ ճգնաժամի վերացման գործում: Այդ մասին հաղորդեց Ադրբեջանի Նախարարների կաբինետի մամլո ծառայությունը Բաքվում Վրաստանի ու Ադրբեջանի վարչապետների երեկվա կարճատեւ հանդիպման արդյունքների հիման վրա:

Վրաստանի վարչապետ Օթար Պացացիան հայտնել է, որ անցյալ շաբաթ Վրաստանի արտգործնախարար Չիքվաիձեի Իրան կատարած այցի ընթացքում համաձայնություն է ձեռք բերվել Վրաստանին իրանական գազի մատակարարումների շուրջը: Նա խնդրել է ադրբեջանական կողմի համաձայնությունը գազի տեղափոխման հարցում:

Ադրբեջանի վարչապետ Սուրաթ Հուսեյնովը նշել է ներկա բարդ պայմաններում փոխօգնության կարեւորությունը: Նա հայտնել է, որ ադրբեջանական կողմը փաստաթղթերի ծրար է պատրաստում վրաց-ադրբեջանական գործակցության տարբեր ուղղությունների վերաբերյալ: Փաստաթղթերը պատրաստվում են Շեւարդնաձեի եւ Ալիեւի հանդիպման առթիվ: Հուսեյնովը Վրաստանի վարչապետի ուշադրությունը հրավիրել է Վրաստանում ադրբեջանական համայնքի վիճակի վրա եւ Վրաստանի ղեկավարությանը խնդրել միջոցներ ձեռնարկել համայնքի քաղաքացիական իրավունքների պաշտպանության համար:

Վրաստանի գազամատակարարումը կտրուկ վատթարացավ այն կապակցությամբ, որ Թուրքմենստանը փաստորեն դադարեցրեց գազի առաքումը Վրաստանի 220 միլիոն դոլար պարտքի պատճառով:

Ինչպես հաղորդում է «Կոմսոմոլսկայա պրավդա» թերթը, երկուշաբթի օրը Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովը որոշել է դադարեցնել Ուկրաինային գազի մատակարարումը 700 միլիոնանոց պարտքի պատճառով: Նա միաժամանակ զանգահարել է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին եւ Էդուարդ Շեւարդնաձեին, նախազգուշացնելով, որ եթե մեկ շաբաթվա ընթացքում պարտքերը չմարվեն, ապա կդադարեցվի նաեւ այդ երկրների գազամատակարարումը:

Նախօրեին Աջարիան համաձայնել էր Ադրբեջանին գազ մատակարարել բարտերային հիման վրա այն բանից հետո, երբ Բաքուն խոստացել էր մարել 35 միլիոն դոլարի պարտքը: ■

ՂԱԶԱԽՍՏԱՆ

Նազարբաեւը փոխում է կուրսը

Օրերս Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւը հանդիպում ունեցավ հանրապետության ձեռնարկատերերի հետ: Այդ հանդիպման ժամանակ նա հայտնեց իր երկրի տնտեսական կուրսի փաստական փոփոխման մասին. «Ես անկեղծորեն ձգտում էի մտնել ռուբլու գոտի, բայց ստորագրված փաստաթղթերը ոչինչ չեղան: Ես կարող եմ ինձ դնել Ռուսաստանի էկոնոմիկայի, ֆինանսների նախարարների եւ կենտրոնական բանկի նախագահի տեղը եւ հասկանում եմ, որ որպես տնտեսագետներ նրանք ճիշտ են վարվում: Բայց նրանք չեն հարգել այն մարդկանց, որոնք սահմանում են Ռուսաստանի ռազմավարական շահերը»: Այս մասին գրում է «Կազախստանսկայա պրավդա» թերթը: Հիմա Նազարբաեւը գտնում է, որ գլխավոր ջանքերը պետք է ուղղված լինեն ազգային արժույթի՝ թենգեի ամրապնդմանը: Այս կապակցությամբ փաստորեն կդադարեցվի վնասաբեր ձեռնարկությունների վարկավորումը: Եվ եթե դրանք չկարողանան վերադարձնել պետական վարկերը, կվաճառվեն աճուրդով:

Ղազախստանի տնտեսական կյանքի նման շրջադարձը հանգեցնում է նաեւ Ռուսաստանից քաղաքական որոշակի հեռացման: Երկու տարի առաջ, երբ Թուրքիան եւ Իրանը «թրերը խաչաձեւեցին», արդեն նախադեպն առկա էր միջինասիական շրջանում եւ հատկապես Ղազախստանում: ■

ՀԱԿԻՐՃ

Ընդդիմադիր կուսակցությունների հանդիպում Գյանջայում

ԲԱՔՈՒ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԹՈՒՐԱՆ-ՄՆԱՐՔ: Փետրվարի 21-ին Գյանջայում տեղի ունեցավ Ազգային ազատության, Ժողովրդական ճակատ, Մուսավաթ, Ազգային վերածնություն կուսակցությունների ղեկավարների հանդիպում: Ներկաները քննարկեցին երկրի հասարակական-քաղաքական իրավիճակը: Նույն օրը Խաչմազի շրջանային դատարանը վճիռներ կայացրեց այստեղ ամսի 19-ին կալանավորված ընդդիմադիր կուսակցությունների ներկայացուցիչների գործերի առթիվ: Դատարանի վճռով 4 մարդ դատապարտվել է տասնօրյա կալանքի, իսկ մեկը՝ դրամական տուգանքի: Այդ բոլոր անձինք պատժվել են «ոստիկանության մարմիններին չենթարկվելու համար», ասվում է դատավճռում: Մնացած 6 ընդդիմադիրներն սպասում են իրենց գործերի քննությանը:

Հեռանում են հայրենի քաղաքից

ԹԲԻԼԻՍԻ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: Անցած տարում Թբիլիսիի 25 հազարից ավելի բնակիչներ ընդմիշտ հեռացել են Վրաստանի մայրաքաղաքից: Այդ մասին այսօր հաղորդեց Վրաստանի հեռուստատեսությունը՝ վկայակոչելով պաշտոնական վիճակագրական աղբյուրներ: Հայրենի քաղաքից հեռացածների 42 տոկոսը կազմել են ռուսները, 9 տոկոսը՝ հայերը, 8 տոկոսը՝ օսերը, 6-ական տոկոս՝ ուկրաինացիները, հույներն ու հրեաները, 4 տոկոսը՝ վրացիները եւ 2,5 տոկոսը՝ ադրբեջանցիները: Մի շարք իրազեկ աղբյուրներ, սակայն, այն կարծիքին են, որ այս տվյալներն զգալիորեն նվազեցված են:

Հացադուլ արեցին եւ... աշխատավարձ ստացան

ՎՈՐԿՈՒՏԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վորկուտայի «Յուր-Շոր» ածխահանքի կոլեկտիվը գործադուլը ընդհատեց մինչեւ մարտի 1-ը: Հացադուլ հայտարարած 7 հանքափորներ դադարեցրին այդ ձեռնարկումը եւ դուրս եկան հանքախորշից: Հանքում աշխատողներին տրվել է անցյալ տարվա դեկտեմբեր ամսվա ուշացված աշխատավարձը: Այսօր Վորկուտայում աշխատում են բոլոր ածխահանքերը եւ մյուս ձեռնարկությունները: ■

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է ՑԱԽ

Մի խումբ երիտասարդ ձեռներեցներ աջակցություն կցուցաբերեն ցախ գնելու հարցում:

Գինը՝ 1 խմ 3400 դրամ

Ցախը կտրատված է, երկարությունը 40 սմ-ից ոչ մեծ:

Հեռ. 22-81-63

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՆ-ի դեսպանատունը ընդունում է դիմումներ նամակների բաժնում աշխատելու համար

Դիմորդներից պահանջվում է

- համակարգչային լավ գիտելիքներ
- գերազանց տիրապետել անգլերեն լեզվին (գրավոր, բանավոր)
- ունենալ համակարգիչների տեխնիկական կառուցվածքի որոշակի գիտելիքներ, մանր վերանորոգման աշխատանքներ կատարելու համար
- ցանկալի է համակարգչի հետեւյալ ծրագրերի հետ աշխատելու ունակությունը՝ Dos, Word perfect, micro soft word, micro soft excel, lotus 1, 2, 3
- ֆիզիկական հնարավորություն 25 կգ արկղների տեղափոխման եւ բարձրացման համար:

Դիմորդները պետք է ներկայանան ԱՄՆ-ի դեսպանատուն մինչեւ մարտի 2-ը, ժամը 17.00:

airtours

«ԷՅՐ-ՏՈՒՐՍ»

ՃԱՄՓՈՐԴԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԸ

հրավիրում է բոլորին.

Առաջին անգամ

ԵՐԵՎԱՆ-ՔԻՇ

եւ ամեն երկուշաբթի

ԵՐԵՎԱՆ-ԿՐԱԿՈՎ

Պուշկինի 43, հեռ. 530577 533922

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրատապ

ՍՓՅՈՒՌՔ

Ե. Ազատյան. Ամերիկահայությունը անտարբերությունից մինչեւ մեծ զորացում

ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՍՏՐՅԱՆ

Սփյուռքահայ ճանաչված հրապարակախոս եւ հասարակական գործիչ Երվանդ Ազատյանի հետ հանդիպեցինք թե՛ Երեւանում, երբ հայտնի մտավորականը կրկին եկել էր Հայաստան, ծանոթանալու հանրապետության ներքաղաքական կյանքին, եւ թե՛ Դետրոյթում, ուր նա դասախոսավարում է Ալեք Մանուկյան հիմնարկության հիմնադրամում, որպես ատենապետ: Շատ սփյուռքահայերի նման, Երվանդ Ազատյանն էլ երկար ճանապարհ է անցել՝ ծնվելով ու սովորելով Բեյրութում, այնուհետեւ ուսանելով Բոստոնի ու Դետրոյթի համալսարաններում, խորամուխ լինելով անգլիական եւ ամերիկյան գրականության մեջ: Երկար տարիների ընթացքում աշխատանքը «Զարթոնք», «Արեւ» օրաթերթերում, «Պայքար» եւ «Արմինիըն Սփեքթեյթըր» թերթերում, բազմաթիվ հոդվածները սփյուռքի այլ պարբերականներում, իրենց ոչ ամբողջական արտահայտությունն են՝ գտել հրապարակախոսական գրական երեք գրքերում:

Հայաստան-Սփյուռք հարաբերությունները միշտ էլ եղել են նրա ուշադրության կենտրոնում: Հատկապես հիմա, Հայաստանի անկախացումից հետո, երբ դրանք ստացել են նոր որակ, երբ ստեղծվել են նոր իրողություններ:

«Հայաստանն ու սփյուռքը իրար ճանաչելու ընթացքի մեջ են, ասում է պրն. Ազատյանը: Այս հարաբերությունների նոր համակարգը տեղի է ունենում արտակարգ դժվար պայմաններում: Նախկին վարչակարգից դեպի նորը բնական անցում տեղի չունեցավ: Եղած բարդություններին ավելացան նաեւ պատերազմը, Ղարաբաղի տագնապը, շրջափակումը եւ այն ողբերգական կացությունը, որը Հայաստանի ժողովուրդը զարմանալի քաջությամբ դիմագրավում է»: Սփյուռքը նույնպես պատրաստ չէր այդ իրողությանը: Եւ այդ առումով պարոն Ազատյանը համոզված է, թե Հայաստանն ու սփյուռքը փոխադարձաբար սովորելու շատ բան ունեն: Մինչ այդ սփյուռքը վարժված էր համայնքային չափանիշներով մտածելու, նյութական հանգանակություններ, եկեղեցիների կառուցում, տարբեր զոհողություններ... Իսկ այսօր սփյուռքը հանկարծ արթնացավ եւ մի քանի օրում 21 մլն դոլարի օգնություն հավաքեց, որպեսզի Հայաստանի ձմեռային ջեռուցումը ապահովի: «Ճիշտ է, սփյուռքը վարժված չէր այդ չափանիշներով նյութական օգնություն տալու, բայց երբ սփյուռքահայությունը մտահոգ է Հայաստանի վերապրումով, ապա այդ միջոցները պետք է հայթայթի», ասում է նա:

Եւ այժմ շատ հայեր, որոնք մոռացել էին իրենց լեզուն, մշակույթը, հանկարծ ցանկություն են հայտնում օգնել Հայաստանին: Իհարկե, բացի նյութականից, սփյուռքը կարող է եւ պետք է օգտագործի իր մասնագետներին: «Մյուս կողմից էլ, Հայաստանը պետք է մոռանա անցյալի վերաբերմունքը սփյուռքի նկատմամբ», ասում է պրն. Ազատյանը: Նրա կարծիքով, Հայաստանի իշխանությունները բավարար չափով չեն ճանաչում սփյուռքը եւ ընտրությունները միշտ չէ, որ ընթանում են ճիշտ ուղիով: Ապացույցը որոշ կադրային որոշումներն են, որոնք միշտ փոփոխության կարիք ունեն: Շատ հաճախ կապեր են հաստատվում ոչ թե կազմակերպությունների, կուսակցությունների, այլ առանձին անհատների հետ:

«Հայաստանը պետք է հաշվի առնի կուսակցություններին, եւ ոչ թե անհատներին», ասում է պրն. Ազատյանը: Բայց որքանով է նպատակահարմար, որպեսզի Հայաստանում վերահաստատված ավանդական կուսակցությունները շարունակեն իրենց աշխատանքը սփյուռքում: Միգուցե սփյուռքին այսօր առավել քան երբեւէ անհրաժեշտ են միասնական կազմակերպություններ: «Առանց Հայաստանի Հանրապետության հռչակման էլ սփյուռքի մեջ կուսակցությունները անհրաժեշտություն ունեին քաղաքականանալու», նշում է զրուցակիցս: Հասկանալի պատճառներով այսօր Հայաստանի պետությունը չի կարող հողային պահանջների հարցը ներկայացնել ՄԱԿ-ի առաջ: Սակայն դա չի նշանակում, թե Հայաստանը կամ հայ ժողովուրդը հրաժարվել են այդ պահանջներից: Պարզապես, երբ այժմ քաղաքականապես ձեռնտու չէ պետությանը, ապա այդ բեռն իրենց վրա պետք է վերցնեն կուսակցությունները: «Հայաստանի քաղաքական փոփոխությունները ու Արցախի պատերազմը էլեկտրականացնող դեր ունեցան սփյուռքի վրա եւ ողջ սփյուռքահայությանը զորաշարժի ենթարկեց: Նյութական օգնությունից զատ օրակարգի հարց դարձավ նաեւ քաղաքական աշխատանքը»:

«Այժմ Ամերիկայում անցկացվող ընտրություններին հայերն ավելի մեծ շահագրգռությամբ են մասնակցում, թեկնածուների հետ զրույցի նստում, պահանջներ դնում եւ քվեարկում միայն այն թեկնածուների օգտին, որոնք խոստանում են պաշտպանել Արցախի ժողովրդի ինքնորոշման իրավունքը եւ Ամերիկյան կոնգրեսին առաջադրել Հայաստանի օժանդակության պահանջը: Այն թեկնածուները, որոնք անհետաքրքիր են ու անտարբեր մեր հարցերի նկատմամբ, չեն արժանանում հայերի օժանդակությանը: Իսկ երբ մեր պաշտպանած թեկնածուն իրեն չի արդարացնում, ապա նամակներով բողոքներ ենք հղում կամ հաջորդ ընտրությունների ժամանակ նրան դեմ քվեարկում: Օրինակ, Միլվոքիի մեջ Մուդի անունով մի կոնգրեսմենի պարտության մասնակցեցինք, Նյու Յորքի մեջ՝ կոնգրեսմեն Ստիվեն Սոլարցին, որն ուղղակի ստանձնել էր թուրքական բեգի պաշտպանությունը:

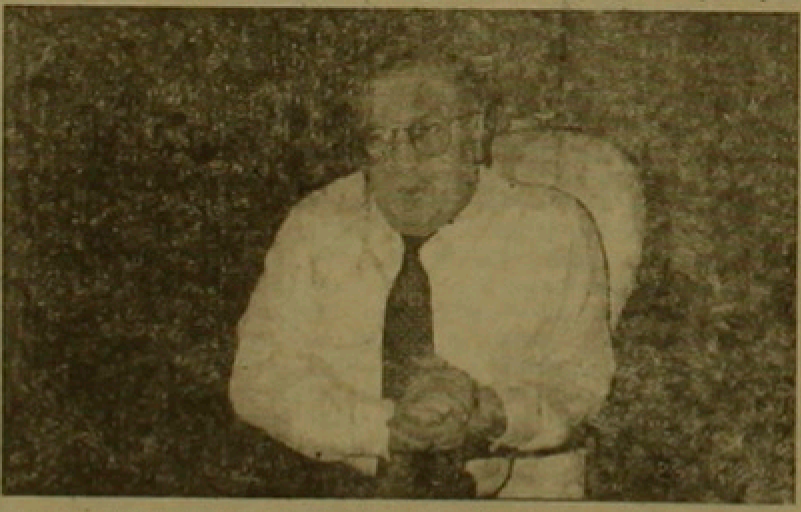

«Ու թեեւ Ստիվեն Սոլարցի շրջանում հայ քվեարկողների թիվը քիչ էր, բայց մենք ամեն կերպ օժանդակեցինք Սոլարցի հակառակորդին, որն էլ շահեց ընտրություններում: Ի դեպ, Սոլարցը հայտնի դեմոկրատ էր, Թուրքիայի մոլի պաշտպան, քաղաքական գործիչ, որին Քլինթոնը ցանկանում էր նշանակել պետքարտուղար: Այդ առիթով նույնպես բավականին աշխատանք տարանք, որպեսզի այդ նշանակումը չկատարվի: Դրան իհարկե նպաստեց այն փաստը, որ Սոլարցի անունը կապվեց կոնգրեսում բարձրացված չեքերի սկանդալի հետ», շարունակեց պրն. Ազատյանը:

Ամերիկայում ազգային փոքրամասնություններն աշխատում են նույն ձեւով: Ղարաբաղի հարցը առիթ դարձավ, որպեսզի հայ համայնքի կարողությունները գործի դրվեն:

Պարոն Ազատյանը համոզված է, որ անկախ նրանից Ղարաբաղում խաղաղություն կհաստատվի, թե ոչ, արդեն խոր որակական փոփոխություն է տեղի ունեցել սփյուռքի քաղաքական հասունության եւ գործունեության մեջ:

Իհարկե, նրա կարծիքով, սփյուռքն ունեցել է նաեւ իր թերացումները:

«Սփյուռքը չկարողացավ միջազգային համապատասխան հետաքրքրություն արթնացնել եւ Արցախի պայքարը, որ իր ինքնորոշման իրավունքի սկզբունքով, տարածքային բախումների առնչությամբ եւ Խորհրդային Միության կազմալուծման հետ կապված քաղաքական հարցերի ընդհանուր էվոլյուցիայի հետ առնչվող ամենաէական հարցերից մեկն էր, չարժանացավ այն ուշադրությանը, որին արժանացել է, օրինակ, Բոսնիայի հարցը», ասաց պրն. Ազատյանը:

Թեեւ, նրա ասելով, քաղաքական ամենաբարձր շրջանակներում քաջատեղյակ են Ղարաբաղի հարցին, հայկական եւ ադրբեջանական տեսակետներին, միջազգային նախաձեռնություններին: Բայց հանրընդհանուր հասարակական կարծիքի ձեւավորման համար կարեւոր նշանակություն ունի մամուլը, հեռուստատեսությունը, որոնք բավարար չափով չեն լուսաբանել Ղարաբաղի հարցը:

Մյուս կողմից, չի կարելի չնշել նաեւ, որ պետական մակարդակով հայերը վայելում են համակրանք եւ «ցեղասպանությունը հայերի տեսակետին զգալի է»:

«Չեմ կարող ասել Բուշի օրոք, բայց ներկա վարչակարգի բարձրաստիճան պաշտոնյաների շրջանում Ղարաբաղի նկատմամբ բարյացակամությունը շատ զգալի է», նշեց պրն. Ազատյանը եւ հիշատակեց ՄԱԿ-ում ԱՄՆ-ի դեսպան Մադլեն Օլբրայթին, որը մեծ հասկացողություն է ցուցաբերում հայկական հարցերի նկատմամբ:

Նույնը վերաբերում է նաեւ փոխարտգործնախարար Սթրոբ Թալբոթին:

Երվանդ Ազատյանի բնորոշմամբ Ամերիկան հզոր պետություն է, եւ որեւէ պետական անձնավորություն, երբ համակրանք չտածի որեւէ հարցի նկատմամբ, ապա հայկական համայնքը ոչինչ չի կարող անել:

Ուստի, ամերիկացիների դիրքորոշումը պետք է դիտել որպես ազնիվ կեցվածք, մանավանդ որ նրանք ջանում են Ադրբեջանի, Թուրքիայի եւ Պակիստանի կողմից արված ծայրահեղ առաջարկները բերել մի միջին գծի: Ամերիկացի դիվանագետները մի հանդիպման ժամանակ այն միտքն են հայտնել, թե Ղարաբաղի ինքնավարության հարցը ՄԱԿ-ի հաջորդ որոշումներում պետք է նկատի առնվի:

Սփյուռքի համար կարեւորագույն նշանակություն ունի նաեւ Հայաստանի իշխանությունների հարցը:

«Հայաստանի ամենակարեւոր դրամագլուխը իր ներքին կայունությունն է», նշեց պրն. Ազատյանը: Դա արդյունքն է եւ մեր ժողովրդի բնազդային իմաստության, եւ մեր պետության հավասարակշռված կեցվածքին»:

Ու թեեւ այսօր հայ ժողովուրդը թշվառության մեջ է, բայց նրա կարծիքով, ով էլ գա իշխանության գլուխ, ինչ-որ կերպ ժողովրդի աչքում այդ թշվառության պատասխանատուն պետք է լինի: Այնուհետեւ. «Հայաստանի դժբախտությունների մեծ մասը պետական մարդկանցից կախված չեն», ասում է նա եւ շարունակում. «Ով էլ իշխանությունը վերցնի, դժվար թե շրջափակումը վերացնի, դժվար թե ավելի իմաստուն քաղաքականություն վարի Ղարաբաղի հարցում: Մյուս կողմից, անխուսափելիորեն կան կեղծիքներ, մակաբույծներ, որոնք պետք է մաքրվեն»:

«Բայց գերագույն շահի համար, թերեւս այսօր պետք է օգնենք դրանց, մինչեւ այն օրը, երբ կարողանանք հաշվեհարդարի նստել նրանց հետ», ասաց Երվանդ Ազատյանը:

Եւ որպես զրույցի վերջաբան շեշտեց. «Շատ ճամփա կտրեց ամերիկահայությունն իր անտարբերությունից մինչեւ այսօրվա զորացում, բոլորս շահագրգռված ենք Արցախով ու Հայաստանով եւ ամեն կերպ կջանանք մեր ներուժը հասցնել հայրենյաց ժողովրդին»: Սա է արժանավոր սփյուռքահայ մտավորականի տված արժանի գնահատականը:

ՀԱՅ ԴԱՏ

Գուրգեն Յանիկյան. Մարդ, որ մենակ կռվեց

1994 թվականին լրանում է վրիժառու Գուրգեն Յանիկյանի մահվան 10-րդ տարեդարձը, իսկ հունվարի 27-ին նրա արարքի 21-ամյակը: Ո՞վ է Գուրգեն Յանիկյանը: Ցավոք, շատերը չգիտեն այդ մարդու ով լինելը: Չգիտի նաեւ մեր երիտասարդությունը...

Գուրգեն Յանիկյանի (1895-1984) ընտանիքը 1894-96 թվերին տեղի ունեցող կոտորածների պատճառով Կարինից տեղափոխվեց Կարս: Ուսում է ստացել Ժնեւում, Նոր Նախիջեւանում ու Թիֆլիսում: Իսկ այնուհետեւ ավարտել է Մոսկվայի համալսարանին կից ճարտարապետական դասընթացները:

Առաջին աշխարհամարտի սկզբին Յանիկյանը անդամագրվելով հայ կամավորական ջոկատներից մեկին մարտնչել է կովկասյան ռազմաճակատում: Պատերազմից հետո որոշ ժամանակ աշխատել է Թիֆլիսում եւ Հյուսիսային Կովկասում:

1923-30 թվերին օգնություն է ցուցաբերել ԽՍՀՄ-ի սովյալներին, որի համար պարգեւատրվել է խորհրդային կառավարության կողմից:

Երեսնական թվականներին աշխատել է Պարսկաստանում՝ իրեն դրսեւորելով որպես հմուտ գյուտարար: Հետագայում տեղափոխվել է Միացյալ Նահանգներ, որտեղ զբաղվել է ձեռնարկատիրությամբ եւ գյուտարարությամբ: Գտնվելով ԱՄՆ-ում Յանիկյանը ձգտում էր հասարակության ուշադրությունը դարձնել Հայկական հարցին ու Եղեռնին, սակայն ամենուրեք հանդիպում էր իշխանությունների դիմադրությանը: Գուրգեն Յանիկյանը եկել էր այն եզրակացության, որ դրված նպատակին կարելի է հասնել միայն կատարելով ահաբեկչական գործողություն Թուրքիայի ներկայացուցիչների հանդեպ: 1973 թ. հունվարի

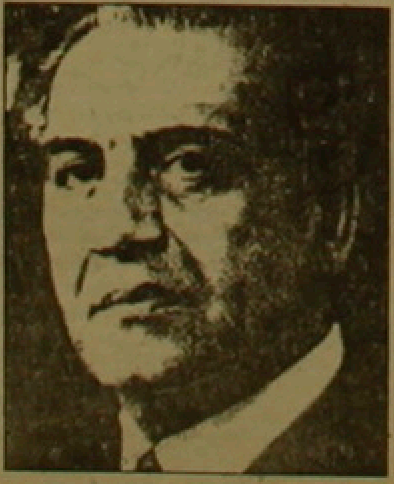

27-ին Կալիֆորնիայի Սանտա Բարբարա քաղաքում 78-ամյա Յանիկյանը մահափորձ կատարեց Թուրքիայի երկու դիվանագետների հանդեպ՝ սպանելով հյուպատոսին եւ նրա օգնականին, ինչից հետո հանձնվեց ոստիկանությանը: Ծերունուն դատապարտում են ցմահ բանտարկության:

1980 թվականի հուլիսի 28-ին, ութ ու կես տարվա բանտարկությունից հետո, նա «ազատվում է» եւ բժշկական հսկողությամբ տարվում մի գաղտնի տեղ:

1984 թվականի փետրվարի 27-ին, արդեն փաստորեն լրիվին ազատվելուց մեկ ամիս անց, Լոս Անջելեսի ծերանոցներից մեկում, ուր փոխադրվել էր վատառողջության ու խոր ծերության պատճառով, Գուրգեն Յանիկյանը մահանում է:

Յանիկյանի արարքը, որն անհատական նախաձեռնություն էր, նոր էջ բացեց հայության պատմության մեջ եւ մեծապես նպաստեց հայկական գիտակցության զարթոնքին 60 տարվա քարացած քաղաքականությունից հետո:

Գուրգեն Յանիկյանի գործողությունը սփյուռքի որոշ մասի երիտասարդության համար օրինակ ծառայեց, որը կազմավորեց Հայաստանի Ազատագրության Հայ Գաղտնի Բանակը՝ ԱՍԱԼԱ-ն:

Սակայն այդ մարդն իր մահկանացուն կնքեց ծերանոցի մեջ, ինչպես ծերացած հայ ֆիդայիները՝ դարասկզբի հերոսները:

Այսօր Գուրգեն Յանիկյանի պատվին անվանափոխված չէ ոչ մի փողոց կամ դպրոց Երեւանում կամ Գյումրիում, Ստեփանակերտում կամ ազատագրված Շուշիում... Նրա հիշատակին անգամ կերտված չէ ոչ մի կիսանդրի:

ԳՐԻԳՈՐ ԱԶԱՏՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ԵՎՐՈՊԱ

Շենգենյան համաձայնությունը գրեթե չի գործում

Լյուքսեմբուրգի այս փոքրիկ գյուղի անունը հիշատակման հաճախականությամբ մի ժամանակ կարելի էր դնել Լոնդոնի, Բրյուսելի կամ Մաաստրիխտի կողքին: Հասկաթես Շենգենում 1985 թվականին ստորագրվեց մի համաձայնություն, որի համաձայն Եվրոպական համակցության վեց երկրներ (ավելի ուշ միացան եւս երեքը) պատրաստվեցին «մոտ ապագայում» եվրոպական ինտեգրացիայի գործընթացի շրջանակներում մտցնել իրենց տարածքներում մարդկանց ազատ տեղաշարժումը եւ համապատասխանաբար վերացնել այդ պետությունների սահմաններում անձնագրային հսկողությունը: Եվրոպական միության 12 երկրներից միայն Անգլիան, Իռլանդիան եւ Դանիան հրաժարվեցին Շենգենյան նախաձեռնությունից: Հայտարարված էր նաեւ տարեթիվը, երբ այդ դարաշրջանային իրադարձությունը պետք է տեղի ունենար՝ 1993 թվականի հունվարի 1-ը:

Նշված ժամկետին Եվրամիության երկրների քաղաքացիները հայտարարված չորս ազատություններից ստացան երեքը՝ ապրանքների, ծառայությունների եւ կապիտալների փոխադրման ազատությունը: Շենգենյան համաձայնությունը փուչ անցավ: Ըստ պաշտոնական վարկածի, տեխնիկական դժվարությունները Եվրամիությանը թույլ չտվեցին բացել համակցության ներքին սահմանները, եւ այն պահից «բաց սահմանների օրը» կանոնավոր կերպով հետաձգվում է: Եվրամիության կողմից սահմանված վերջին ժամկետը 1994 թ. փետրվարի 1-ն էր: Ավաղ, այս անգամ էլ Շենգենյան համաձայնության՝ Եվրոպական Միության այդ անկյունաքարին, բախտ չվիճակվեց դառնալ իրականություն:

Պատճառներից առաջինը տեխնիկական է: Եվրամիության ներսում տեղաշարժի ազատությունը, որից կկարողանային օգտվել ինչպես իր երկրների քաղաքացիները, այնպես էլ դրսից մուտք գործողները՝ Եվրամիության որեւէ երկրում վիզա ստանալու դեպքում, ենթադրում էր հատուկ համակարգչային համակարգի ստեղծումը: Այն Շենգենյան համաձայնությունը ստորագրած երկրները պետք է կապեր համակարգչային կապի խողովակներով, որով տեղեկատվություն կհաղորդվեն բոլոր մարդկանց մասին, որոնք երրորդ երկրներից կցանկանան անցնել Եվրամիության պետությունների տարածքը, նաեւ տեղեկություններ այն մարդկանց մասին, որոնց մուտք գործելը այս կամ այն պատճառներով ցանկալի չէ:

Մոտ երկու տարի առաջ անցկացվեց այդ համակարգի լավագույն նախագծի մրցույթ, որը շահեց ամերիկյան հանրահայտ IBM կորպորացիան: Սակայն եվրոպացիները գտան, որ նման հեղինակավոր մայրցամաքային նախագիծը անպայման պետք է կատարեն եվրոպական ֆիրմաները: Արդյունքում նախագծի մշակումը եւ իրագործումը հանձնարարվեց երկու ընկերություններից՝ ֆրանսիական «Բյուլ» եւ գերմանական «Սիմենս», բաղկացած կոնսորցիումին:

«Սակայն, համաձայն եվրոպական մասնագետների, օրերս գրում էր «Յուրոպիեն» թերթը, իրենց սարքավորումը ի վիճակի չեղավ վերամշակել տեղեկատվության մեծ ծավալները. նույնիսկ գործողությունների արագությունը եղավ անբավարար»:

Դա մի բան: Մյուսը քաղաքական է: Բացահայտապես պարզ է, որ վերջին մեկ-մեկուկես տարում «Եվրոպական միասնության» գաղափարը հիմնովին խամրեց, հատկապես ներեվրոպական լուրջ գժտությունններից հետո, որոնք վերաբերում էին ԳԱՏՏ-ի շրջանակներում ամերիկացիների հետ բանակցություններին, ինչպես նաեւ Եվրամիության աչքի ընկնող անկարողությանը նախկին Հարավսլավիայում արյունալի հակամարտության կարգավորման համար:

Կարճ ասած, նկատվում է ակնառու հիասթափություն մայրցամաքային «միավորման» գաղափարի նկատմամբ: Նաեւ փոխվում է ներքաղաքական իրավիճակը Եվրամիության մի շարք անդամ-երկրներում: Վերցնենք թեկուզ Ֆրանսիան, որտեղ անցյալ տարի եվրոպամետ սոցիալիստներին կառավարությունում փոխարինեցին չափավոր պահպանողական կուսակցությունները, որոնց վերաբերմունքը արեւմտաեվրոպական ինտեգրացիայի նկատմամբ ավելի մեղմ է: Ֆրանսիայում շատերը համարում են, որ սահմանների բացումը համաձայն Շենգենյան համաձայնության, կնպաստի արտագաղթի աճին այդ թվում նաեւ անլեգալ արտագաղթին, որի դեմ ակտիվ պայքար է ծավալում ներքին գործերի այժմյան նախարար Շառլ Պասկուան: Չար լեզուները նույնիսկ ասում են, որ Շենգենի տեղեկատվական համալիրը, որի ստեղծման հսկողությունը հանձնարարված է Ֆրանսիային (այն կտեղադրվի Ստրասբուրգում), տեղադրույթի մեջ է ոչ առանց տեղական մի շարք քաղաքագետների քաղաքացիական վերաբերմունքի:

Այսպիսով, լավատեսները ասում են. Եվրամիության ներքին սահմաններում անձնագրային հսկողությունը չի կարող մնալ հավիտյան: Հոռետեսները ենթադրում են հակառակը:

«Տրուդ», 18 փետրվար

ԱՍԻԱ

Թուրք-իրանական գազամուղը հարցականի տակ է

Այս մասին գրել է «Օյլ գազ ջրնալ» թերթը փետրվարի 14-ի համարում: Հրապարակված հոդվածի համաձայն, Իրանի արտգործնախարարությանը մոտիկ կանգնած «Թեհրան թայմզ» թերթը կասկածներ է արտահայտել Իրանից Թուրքիայով դեպի Կենտրոնական Եվրոպա նախատեսվող գազամուղի նպատակահարմարության առնչությամբ: Անկարայի վրա չի կարելի հույս դնել Իրանի շահերի պաշտպանության հարցում, ասվում է թերթում: «Որոշ վերլուծաբաններ գտնում են, որ Իրանի եւ Թուրքիայի անկայուն հարաբերությունները բավարար հիմք չեն արդարացնելու, որպեսզի իրանական խողովակաշարն անցնի Թուրքիայի տարածքով», ասվում է առաջնորդող հոդվածում:

Աշխարհիկ Թուրքիայի եւ Իրանի հարաբերությունների մեջ սառնություն-ճաք 1979 թ. իսլամական հեղափոխությունից հետո: Իրանը եւ Թուրքիան բազմաթիվ բանակցություններ վարեցին խողովակաշարի վերաբերյալ, բայց կողմերից ոչ մեկը նախագծի ֆինանսավորման համար միջոցներ չունի:

Մինչդեռ Իրանի գազի ազգային ընկերության տնօրեն Աբդոլլահ Սալեհի Ֆորուզը հայտարարել է, որ Իրանը եւ «Գազ դը Ֆրանսը» հիմնել են գազի հետախուզման, հանույթի եւ մարկետինգի համատեղ ձեռնարկություն: Իրանը Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Իտալիայի, Ավստրիայի, Չեխիայի եւ Սլովակիայի հետ համատեղ անցկացնում է դեպի Եվրոպա գազի արտահանման նպատակահարմարության հետազոտություն, ասել է Ֆորուզը: «Գազ դը Ֆրանսը», «Ռուրգազը», OMB-ն, Չեխիայի ու Սլովակիայի գազային ընկերությունները Իրանի եվրոպական գործընկերների թվում են Հարավային Պարսի հանքավայրի մշակման գծով (պաշարների մոտ 33,3 տոկոսը Իրանինն են, 66,6 տոկոսը՝ Կատարինը), որի պաշարները գնահատվում են 8,5 տրիլիոն խորանարդ մետր, իսկ մշակման արժեքը 15 միլիարդ դոլլար: Առանձին հետազոտություններ են կատարվում Ռուսաստանի եւ Ադրբեջանի հետ, ասաց նա: Իրանը բնական գազ չի արտահանում: Ադրբեջանին 8 միլիոն խմ գազի առաքումները իրականացվում էին նախկին ԽՍՀՄ-ի հետ կնքված համաձայնագրով եւ անցյալ տարի դադարեցվեցին Բաքվի կողմից չվճարվելու պատճառով:

Իրանի գազի ազգային ընկերության տեխնիկական տնօրեն Մուստաֆա Մահմուդզադեն հայտարարել է, որ Հարավային Պարսի հանքավայրից իրանական գազի տեղափոխման հնարավոր տարբերակները ներառում են դեպի Եվրոպա խողովակաշարի կառուցումը Թուրքիայով, Ռուսաստանով կամ ծովային նավահանգստի միջոցով: Նա նշել է, որ գազի փոխադրման չորրորդ տարբերակը (Թուրքիայի հարավում գտնվող նավահանգստով) ձախողվել է:

Իրանը հույս ունի Հարավային Պարսի հանքավայրից արտահանումը սկսել մինչեւ 2000 թվականը, ասել է Մահմուդզադեն:

ԷՏ, 23 փետրվար

ՀԱՄԱՌՈՏ

Նստավայր Թուրքիայում

Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովը գրողների միությունների միջազգային ընկերակցության կողմից առաջադրվել է խաղաղության Նոբելյան մրցանակի հայցման թեկնածու:

Դրա հետ մեկտեղ, ինչպես հաղորդեց «Տուրկմենսկայա իսկրա» թերթը (12.2 1994 թ.), Թուրքմենստանի նախագահն իրավունք է ստացել Թուրքիայում կառուցելու նստավայր: Սափարմուրադ Նիյազովին 50 հա հող է հատկացվել Թուրքիայի առողջարանային Աբալի քաղաքում: Ինչպես նշում է թերթը, «Դա մեր սիրելի առաջնորդի արտասահմանյան առաջին նստավայրն է»:

Ռ. Գ.

Ամենավատ արդյունքը

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Եվրոպական միության երկրներում անցյալ տարի արդյունաբերական արտադրությունը կրճատվել է միջին հաշվով 3,5 տոկոսով, հաղորդեց Եվրոպական միության վիճակագրական վարչությունը: Դա ամենավատ արդյունքն է 1975 թվականից հետո:

Հարկավոր է ուժեղ հետախուզություն

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կոնգրեսում ելույթ ունենալով ունկնդրումների ժամանակ, ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Ու. Փերին մասնավորապես հայտարարեց, որ ինքը վճռականորեն հանդես է գալիս «Ռուսաստանի եւ Չինաստանի ռազմական գերատեսչությունների հետ կապերի պահպանման օգտին»:

Արծարծելով ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարարության ֆինանսական խնդիրները, Փերին նշեց, թե չնայած այն բանին, որ եկող տարի նախարարության բյուջեն կրճատվելու է, գիտահետազոտական եւ փորձակոնստրուկտորական աշխատանքների հատկացումները կմնան նախկին մակարդակի վրա, իսկ որոշ ուղղություններում նույնիսկ կավելացվեն:

«Կարեւոր խնդիրներից մեկը նաեւ այն է, որ գալիք ֆինանսական տարում ապահովվի հետախուզական ծավալուն ծրագրի պահպանումը: Վստահ եմ, որ ներկա բարդ պայմաններում մեզ առավել քան երբեւէ հարկավոր է ուժեղ հետախուզություն», հայտարարեց Փերին:

Վաճառվում էին հանգուցյալների ներքին օրգաններ

ԲԵՌԼԻՆ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐԿ: Գերմանիայի բժիշկների շրջանում բացահայտվել է մի խայտառակ պատմություն: Անհերքելիորեն պարզվել է, որ Բեռլինի երեք հիվանդանոցների աշխատակիցները մասնավոր ֆիրմաներին ապօրինաբար վաճառել են հանգուցյալների ներքին օրգաններ: Իրենց հերթին այդ ֆիրմաները «դեֆիցիտ» ապրանքը վերավաճառել են ուրիշ հիվանդանոցների: Խարդախ բժիշկները, օրինակ, աչքի եղջերաթաղանթի եւ ուղեղի թաղանթի դիմաց ստանում էին համապատասխանաբար 300 եւ 1500 մարկ:

Հանցագործությունը բացահայտվել է սովորական տեսչական ստուգմամբ, որի ընթացքում քաղաքի բժշկական վարչության ներկայացուցիչները հիվանդանոցների դիարաններում հայտնաբերել են «չհաշվառված» օրգաններ:

ՎԻԿՏՈՐԻԱ
VIKTORIA
ԲՈՒԺԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ
MEDICAL-HEALTH IMPROVEMENTAL COMPLEX

Բազմաճյուղ բուժումների համակարգ

- Բիոէներգոդիագնոստիկա
- Տեսողության վերականգնում՝ կարճատեսության, հեռատեսության, սաստիգմատիզմ, շլություն
- Փսորիազի, պարբերական հիվանդության, ռեւմատիզմի, արտրիտների, ասթմայի, ինչպես նաեւ կոլիտի, խոլիցիստիտի, հեպատիտի, գաստրիտի եւ այլ բուժում
- Նեւրոզների բուժում՝ վախ, անքնություն, կոչում մտքեր եւ այլն
- Սեռական խանգարումների բուժում՝ իմպոտենցիա, վագինիզմ, պրոստատիտ եւ այլն:

Երեւան, Վաղարշ Վաղարշյան 19, հեռ. 22.09.25

Ֆրանսիայի դեսպանը կողմ է ֆրանս-ադրբեջանական հարաբերությունների խորացմանը

ԲԱՔՈՒ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԹՈՒՐԱՆ-ՍՆԱՐԿ: Ադրբեջանում Ֆրանսիայի դեսպան Ժան Պերենը ֆրանս-ադրբեջանական հարաբերությունների ներկա վիճակը համարում է բարվոք: Դեսպանի կարծիքով, զգալի դեր են խաղացել նախագահ Հեյդար Ալիեւի Ֆրանսիա կատարած այցը եւ նրա զրույցը Ֆրանսուա Միտերանի հետ, որի ընթացքում քննարկվել է շրջանի իրավիճակը:

Դեսպանը նշեց, որ այցը Ֆրանսիայի գործարար շրջանակներում մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել Ադրբեջանի տնտեսության նկատմամբ: «Ֆրանսիական «Ռենո» խոշորագույն ընկերությունն իր ներկայացուցչությունը բացեց Բաքվում: Բայց սա միայն սկիզբն է: Մեր հարաբերություններն ունեն մեծ հեռանկարներ, որոնք հարկավոր է խորացնել ինչպես քաղաքական, այնպես էլ տնտեսական առումով», ասաց դեսպանը:

Անդրադառնալով Ադրբեջանի նավթի հանքավայրերի մշակմանը՝ ֆրանսիական ընկերությունների հնարավոր մասնակցության, նավթաքիմիական ճյուղի վերակառուցման հարցերին, Պերենն ասաց, որ «Տոտալ» եւ «Էլֆ» ընկերությունների ներկայացուցիչներն արդեն նախնական կարգով վերլուծել են Ադրբեջանի նավթային ճյուղի իրավիճակը եւ հավաստիություն ներկայացրել իրենց ընկերությունների ղեկավարությանը, որոնք պետք է վճիռներ կայացնեն:

Պերենն արտահայտվեց Փարիզում Ադրբեջանի դեսպանության շուտափույթ բացման օգտին, որը իր կարծիքով կնպաստեր երկկողմ կապերի ամրապնդմանը:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Որքան մոտենում է մարտի 21-ը՝ Մայքլ Ջեկսոնի դատավարության օրը, այնքան ավելի են շիկանում կրքերը նրա անձի, գործած ու չգործած երկրային մեղքերի շուրջ: Այս օրերին ամերիկյան թերթերն ու ամսագրերը լցնում են ամենատարբեր, երբեմն միմյանց լրացնող, բայց նաեւ իրարամերժ բազմաթիվ հրապարակումներով եւ հավաստի-անհավաստի պատմություններով:

Դրանց մեջ, սակայն, գերակշռում են Ջեկսոնի ընտանիքի անդամների պահվածքի մասին պատմող նյութերը: Այսպես, «Վենիթի ֆեր» ամսագրի հաղորդումների համաձայն ընտանիքի ավագը Ջեկսոնի հայրը, Ջեկսոնի Եվրոպայից Միացյալ Նահանգներ վերադառնալու մասին:

Հարցը բարդանում է նրանով, որ այն ծնողները, որոնց երեխաները մեծապես երջանկացած են եղել ռոք-աստղին եւ նրա հետ գիշերել մի անկողնում, որպես կանոն իրազեկ են եղել այդ ամենին եւ որպես կաշառք երգչից ստացել են թանկարժեք իրեր, ճամփորդական ուղեգրեր, նույնիսկ ավտոմեքենաներ: «Վենիթի ֆեր» ամսագրի համաձայն, Ջեկսոնն իր հետ Մոնակո միջազգային երաժշտական պարգեւներ ստանալու արարողությանն էր տարել ոչ միայն 13-ամյա այն տղային, որը հետագայում իշխանություններին բողոքեց իր ծյան նույն նահանգի հարավածանում: Ջեկսոնը պահում է 56 ծառաներ, որոնք պատրաստ են կատարել նրա բոլոր ցանկություններն ու քմահաճույքները: Նրանք հաճախ «մատների արանքով» են նայել իրենց կուռքի «չարաճճիություններին», որովհետեւ իրենց տերը նրանց լռությունը վարձատրել գիտե: Ինչպես հիշում է նրա աշխատակիցներից մեկը՝ Ռեյնոլդը, «Ջեկսոնը միանգամից կարող էր հինգ «Կադիլակ» գնել եւ նվիրել իր ծառայողներին նրանց ծննդյան օրերի առթիվ»: Նրա խոստովանությամբ «Արեն ինը տարի երգչին մեսահես, օրվա բոլոր 24 ժամերին շրջապատում էին փոքրիկ տղաներ: Ռոտ-Բիգլենսի մարդիկ գու-

Երգիչն այսուհետ հազիվ թե երգի երեխաների հետ

Ղարչյալ ու կրկին Մայքլ Ջեկսոնի մասին

ԼԵՒՈՆ ԼԱԶՐԻԿՅԱՆ

ոչ ավել, ոչ պակաս 150 հազար դոլլար է պահանջել իր ասելիքի դիմաց: «Բոլորը, ում Ջեկսոնի ընտանիքից կամ շրջապատից ես դիմում եմ ինչ-որ բան իմանալու ցանկությամբ, փող են պահանջում», ամսագրին հայտնել է հեռուստատեսային ռեժիսոր Դայըն Դիմոնը, ապա շարունակել. «Նրանք ասում էին. «Ես պիտի ուզենայի ձեզ պատմել Մայքլի մասին, ասել, որ նա լավ եւ բարի տղա է: Հինգ հազար դոլլարի դիմաց ես պատրաստ եմ այդ մասին խոսել էկրանից»:

Դեկտեմբերի սկզբներին Լաթոյան Ջեկսոնի քույրը, իր իսկ կազմակերպած մամուլի ասուլիսի ժամանակ լրագրողներին հայտարարեց, որ իր եղբոր հասցեին եղած բոլոր մեղադրանքները, ցավոք, համապատասխանում են իրականությանը եւ որ այժմ ինքն «անկարող է թաքցնել Մայքլի գործած բոլոր հանցանքները անմեղ երեխաների հանդեպ»: Հիշեցնենք, որ Ջեկսոնը մեղադրվում է անչափահասների հանդեպ թույլ տված սեռական բռնարարքների մեջ: Քրոջ խոստովանությամբ, նա իր սեփական աչքերով տեսել է բանկային այն պարտատոմսերը, որոնք իր թե եղբայրը լրացրել է իր զոհերին սիրաշահելու համար: Ընդ որում, թե ինքը, թե Մայքլի ողջ ընտանիքը երկար ժամանակ լռել են այս ամենի մասին՝ վախենալով զրկվել Ջեկսոնի նյութական օգնությունից: Ուշագրավ է եւ այն, որ ընտանիքի մայրը՝ Քեթրինը, ելույթ ունենալով Լոս Անջելեսի հեռուստատեսությամբ, հանդես է եկել իր որդու հրապարակային պաշտպանությամբ՝ գտնելով, որ «Լաթոյան ստում է եւ ձգտում փող շահել եղբոր դժվարությունների հաշվին»:

Մամուլը եւ հեռուստաընկերությունները շարունակում են կրքեր բորբոքել՝ խոստանալով մեծ գումարներ ամենափոքրիկ տեղեկատվության համար նույնիսկ: Օրինակ, հեռուստատեսային մի ընկերություն երկու հազար դոլլար նվիրեց օդակայանի մի աշխատակցի գուտս այն բանի համար, որ վերջինս դատնեց

հանդեպ սեռական բռնարարքներ գործադրելու մեջ, այլեւ նրա մորն ու քրոջը: Ընդ որում, բացի այլեւայլ պարգեւներից վճարվել են ողջ ուղեւորության ընթացքում տղայի մոր կատարած բոլոր գնումների ծախսերը:

ցակում էին, որ ուշ թե շուտ այդ ամենի մասին կիմանան բոլորը»:

Առեւտրական շատ ընկերություններ, այնուամենայնիվ, գոնե առայժմ չեն խզում Ջեկսոնի հետ զանազան պայմանագրեր կնքելուց

Ջեկսոնի կենսագիրներից Ռենդի Տարաբորելլին հիշում է մի դեպք, երբ երգիչը 1988-ի հյուրախաղերից մեկի ժամանակ իր հետ վերցրել էր 10-ամյա մի մանչուկի, որին ողողել էր բազմազան նվերներով, որոնց մեջ եւ «Ռոլս-Ռոյս» մակնիշի մի ավտոմոբիլ՝ 100 հազար դոլլար արժողությամբ:

Չնայած վարկաբեկիչ այս եւ համանման այլ հայտարարությունների եւ բացասական գովազդին, երգչի բանկային հաշվում եղած գումարները շարունակում են աճել: Ըստ «Վենիթի ֆեր» ամսագրի տվյալների, Ջեկսոնի կարողությունը գնահատվում է մոտ 150 մլն դոլլար: Այդ թիվն անչափականս ավելի մեծ կլիներ, թե չլիներ ծախսելու եւ շռայլելու նրա հակումը: Կալիֆորնիայում գտնվող մոտ 2 հազար հեկտար ընդգրկող կալվածքից զատ նրան է պատկանում մի մեծ շենք Լոս Անջելեսում եւ ընտանեկան տուն դար-

նրա տեսաժապավենները տարածելու եւ վաճառելու համար: Ինչպես հայտնում է «Չիկագո Սան Թայմս» թերթում առեւտրական մի ներկայացուցիչ, «Երբ շատ տեսաֆիլմերի պահանջարկը օր օրի նվազում է, առայժմ այդպես չէ Ջեկսոնի պարագայում»: Լոս Անջելեսի եւ Նյու Յորքի երաժշտական խանութների տվյալների համաձայն էական փոփոխություններ այս առումով գրեթե չկան: «Sony Mjusical Entertainment» ընկերակցության հետ ռոք-երգչի կնքած երկարաժամկետ, մոտ 65 մլն դոլլար արժողության պայմանագիրը եւս շարունակում է ուժի մեջ մնալ:

Այդուհանդերձ հազիվ թե վերականգնվի նրա խաթարված վարկը: Մի բան արդեն պարզ է. իր կարիերան երեխաների առջեւ խոնարհումով սկսած Մայքլ Ջեկսոնը հազիվ թե այսուհետ թեմ ելնի եւ երգի նրանց հետ:

ԱԶԴԱԳԻՐ

«Հայելապատ» սրահում

Փետրվարի 25-ին, ժամը 15-ին Ազգային օպերայի եւ բալետի ակադեմիական թատրոնի «Հայելապատ» սրահում Զորավար Անդրանիկի հիշատակին կազմակերպված է ցերեկույթ: Ցերեկույթը կուղեկցվի համերգով: Մուտքն ազատ է: Փետրվարի 26-ին «Հայելապատ» սրահն իր հերթական բարեգործական համերգում կներկայացնի մենակատար Արմեն Կարապետյանին: Կնվագակցի դաշնակահարուհի Նոնետա Շասախցյանը: Սկիզբը՝ ժամը 14-ին:

Հ. Թումանյանի անվան տիկնիկային թատրոն

Շաբաթ օրը կներկայացվի Հ. Թումանյանի «Անհաղթ ախորը»: Բեմադրությունը՝ Երվանդ Մանարյանի: Նկարիչ՝ Արամայիս Սարգսյան: Կոմպոզիտոր՝ Յուրի Հարությունյան: Կիրակի օրը փոքրիկ հանդիսատեսին կհյուրընկալի Ջաննի Ռոդարիի «Կապույտ նետի ճանապարհորդությունը»: Բեմադրությունը՝ Ռուբեն Մարուխյանի: Նկարիչ՝ Արամայիս Սարգսյան: Ներկայացումների սկիզբը՝ ժ. 12:30 եւ 14:00: Տոմսի արժեքը՝ 2 դրամ:

ԱՄՆ

Ժակլին Քեննեդին բուժվում է

Ողբերգական ճակատագրի զոհ դարձած ԱՄՆ-ի նախկին նախագահներից Ջոն Քեննեդիի կինը՝ Ժակլին Քեննեդին, որը հետագայում ամուսնացել էր մեծահարուստ Օնասիսի հետ, այժմ 64 տարեկան հասակում տառապում է քաղցկեղով եւ բուժվում է Ամերիկայում: Համաձայն լուրերի նա շարունակում է իր աշխատանքը որպես գրքերի խմբագիր: ■

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Դասագրքերն այստեղ ուշանալու ախտանիշ ունեն

ՀՀ լուսավորության նախարարությունը եկող ուսումնական տարվա համար «Լույս» հրատարակչությանը պատվիրել է 53 անուն դասագիրք: Այն հարցին, թե կա՞ն արդյոք ինչ-ինչ երաշխիքներ դասագրքերն ուսումնական տարին սկսվելուն պես աշակերտներին հասցնելու համար (որը չարվեց այս տարի), նախարարության դասագրքերի վարչության ծրագրավորման բաժնի պետ Համլետ Կարապետյանը խնդրեց հարցն ուղղել ոչ թե իրենց, այլ «Լույս հրատարակչությանը եւ Հակոբ Մեղապարտի անվան պոլիգրաֆ կոմբինատին, որոնք «դեռ այս տարի տպագրեցին 1-ին, 2-րդ, 3-րդ դասարանների «Մայրենի» տպագրությունը (այդ թվում տարրական դասարանների եւ օտար լեզուների մի քանի դասագրքերինը): Նրանք Ձեզ կպատասխանեն, որ թուղթ չունեն, հոսանք չունեն, կառավարությունը դեռ չի ֆինանսավորել: Իսկ Դուք նրանց հարցրեք մի՞ թե ուրիշ գրքեր չեն տպվել մեզ մոտ այս շրջանում...»:

«Լույս» հրատարակչության գլխավոր խմբագիր Համլետ Կարճիկյանը «Մայրենիի» եւ մյուս դասագրքերի տպագրության դանդաղումը պատճառաբանեց թղթի խնդրով. «Երբ թուղթ լիներ, ես կասեի՝ էլեկտրաէներգիայի պատճառով: Բայց քանի որ արդեն 1,5 տարի է, որ պետական ուղիներով թուղթ չենք ստանում, ես էներգիայի մասին լռում եմ...

Այս մասին տեղեկացրել ենք թե կառավարությանը, թե մամուլի կոմիտեի վարչությանը, թե նախարարությանը...»:

Որպես դրա հետեւանք դպրոցներն ունեն նավթ եւ վառարան, բայց չունեն դասագրքեր:

Ռ. Խ.

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տեկտոնիկան նոր գիտություն չէ

Տեկտոնիկան երկրակեղեւի եւ ընդերքում տեղի ունեցող երկրաշարժերի, հրաբուխների, երկրակեղեւի խզվածքների, ցամաքային ու օվկիանոսային սալերի տեղաշարժերի մասին գիտություն է: Նշված երեւույթներից տեկտոնիկայում կարեւոր ուսումնասիրման առարկա է դարձել ցամաքային ու օվկիանոսային սալերի տեղաշարժը (սուբդուկցիայի երեւույթը): Ներկայումս վառ օրինակ է հանդիսանում Հարավային Ամերիկայի սալի շարժը Խաղաղ օվկիանոսյան սալի վրա: Իսկ, սալերի տեղաշարժի տեսությունը 1912-15 թթ. շրջանառության մեջ դրվեց գերմանացի գեոֆիզիկոս եւ օդերեւութաբան Ալֆրեդ Վեգեների կողմից, բայց այն ժամանակ լայն արձագանք չգտավ: Միայն դարիս 60-ական թթ. գիտնականները հաստատեցին Վեգեների տեսակետը եւ նրա տեսությունը դարձրին առանձին գիտություն՝ տեկտոնիկա: Սալերի տեղաշարժի տեսության համաձայն, ամեն ինչ սկսվում է մի նախնական մայրցամաքից (Գոնդվանա), որը մի օր բերեւս կարող է վերականգնվել: Այդուհանդերձ, ինչպես նշում է ամերիկյան Nature հանդեսը, Վեգեներից դեռ շատ առաջ ուրիշ գիտնականներ նկատել են մոլորակի մայրցամաքների ձեւերի տարօրինակ նմանությունները. օրինակ, Հարավային Ամերիկայի հյուսիսարեւելյան «սաղավարտը» մասը կարծես պոկված լինի Աֆրիկայի Գվինեական ծոցից: 19-րդ դարում ափերի ուրվագծերի այդ նմանությունը նկատել է աշխարհագետ Անտոնիո Սնայդեր Պելլեգրինին, իսկ նրանից առաջ, 18-րդ դարում աստվածաբան Թեոդոր Քրիստոֆ Լիլիենթալը: Մինչեւ վերջերս այն կարծիքն էր իշխում, որ հենց Լիլիենթալն է առաջին անգամ նկատել ցամաքային սալերի տեղաշարժի երեւույթը:

Սակայն նրանից մոտ 200 տարի առաջ ֆլամանդացի Աբրահամ Օրտելը, որին անվանում էին նաեւ Օրտելիուս (1527-1598) արդեն գրել էր այդ երեւույթի մասին: 1596 թ. գրած «Թեզաուրուս գեոգրաֆիկուս» («Աշխարհագրության գանձ») աշխատության մեջ նա մերժում էր Ատլանտյան օվկիանոսում անհետացած աշխարհամասին վերաբերող հունա-հռոմեական առասպելները եւ դրա պատմության մեկնաբանությունը: Նա մասնավորապես գրում էր. «երբ ոմանք կարծում են, թե կարելի է հավաստի պատմություն գրել առասպելի վրա հիմնվելով, նրանք սխալվում են: Բայց երբ վերցնենք աշխարհի քարտեզը եւ դիտենք Եվրոպայի ու Աֆրիկայի ափերի ուրվագծերը եւ դրանք համեմատենք Ամերիկայի ափերի գծագրության հետ, ապա անցյալում հետեւանքները ակնհայտ են դառնում»: ■

ՄՈՍԿՎԱ

Բացվեց հայկական ակումբ

ՄՈՍԿՎԱ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐԿ: Մոսկվայում տեղի ունեցավ «Հայկական ակումբի» բացման արարողություն, որը, նրա կազմակերպիչների մտահղացմամբ, ամեն շաբաթ ի մի է հավաքելու Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայ մշակույթի ներկայացուցիչներին: Ակումբի ներկայացման ծրագիրը ավանդական զրույցներից, երաժշտությունից ու երգից բացի, ընդգրկեց ստեղծագործական հանդիպում նաեւ Ռոբերտ Սահակյանցի հետ: Մեր թղթակցի հետ զրուցելիս հայտնի շարժանկարիչ-ռեժիսորը հաղորդեց, որ ներկայումս ինքը Ռուսաստանում հովանավորներ է փնտրում, որպեսզի հնարավոր լինի շարունակել աշխատանքը Հայաստանում: «Այդպես ես սեփ-ված կլինեմ Մոսկվայում բացել «Սարագիր» ստուդիա», նկատեց Սահակյանցը: Ռեժիսորի ասելով, 10 րոպեանոց ժապավենը ներկայումս նստում է 50 միլիոն ռուբլի:

«Ռուսական մեքենայը» կփրկի

ՄՈՍԿՎԱ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐԿ: Բավական է փրկել տնտեսությունը, եկել է ժամանակը փրկելու մեքենայը: Համառուսաստանյան հարցազրույցի ժամանակ մեր թղթակցին հայտարարեց նախկին այլախոհ, իսկ ներկայումս «Ռուսական մեքենայ» կուսակցության ղեկավար Սլավա Լեոնը: Նրա խոսքերով, Ռուսաստանի նոր կուսակցությունը, որը գտնվում է գրանցման փուլում, իր շուրջը կմիավորի ուսուցիչներին, բժիշկներին, գիտնականներին, լրագրողներին, ինչպես նաեւ «մեքենայի ծեռնարկումներին»: Լեոնի կարծիքով, Ռուսաստանի ներկայիս բոլոր ղեկավարները «դարձ արած կառուցվածքներ են»: «Ռուսական մեքենայը», նրա ղեկավարի ասելով, կնախապատրաստվի Ռուսաստանի 1996 թ. կայանալիք նախագահական ընտրություններին: Ընդ որում, կուսակցությունն արդեն ունի իր թեկնածուները, դրանք են Ղրիմի վարչապետ Եվգենի Սաբուրովը եւ Նիժնի Նովգորոդի նահանգապետ Բորիս Նեմցովը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Զարենց, Թափալցյան, Մաղոյան եւ մյուսներ» մշակութային ընկերությունը Երեւանի «Մոսկվա» կինոթատրոնում ցանկանում է անցկացնել հայ վավերագրողների շարժանկարների ցուցադրում: Ընկերությունը հովանավորներ է փնտրում եւ հույսով սպասում է գործնական առաջարկությունների: Զանգահարել 27.14.72, 56-05-22 եւ 56.16.80:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ-XVII

Ռուսները զարմացնում են

Լիլեհամերի օլիմպիական խաղերից առաջ շատերը ենթադրում էին, որ թիմային հաղթանակ կտանեն մրցումների կազմակերպիչները՝ նորվեգացիները, որոնք ավանդաբար ուժեղ են ձմեռային մարզաձևերից: Երկրորդ տեղը տրվում էր Գերմանիայի հավաքականին, իսկ երրորդին կարող էր հավակնել Ռուսաստանի ընտրանին, որն առաջին անգամ էր առանձին թիմով հանդես գալիս ձմեռային օլիմպիական խաղերում: Սակայն, օլիմպիական խաղերը մյուս մրցումներից առաջին հերթին տարբերվում են նրանով, որ անկանխատեսելի են: Ներկա մրցումների ամենամեծ անակնկալը մատուցում են Ռուսաստանի ներկայացուցիչները, որոնք այժմ ընդհանուր հաշվարկով ընթանում են առաջին տեղում: Գերմանիայի հավաքականը, որը 90 տոկոսով կազմված նախկին ԳԴՀ-ի ներկայացուցիչներից, Լիլեհամերում հանդես է գալիս հին ոճով: Գերմանական սպորտի նոր ղեկավարները երևում է, ի վիճակի չեն թիմը կազմակերպել այնպես, ինչպես առաջ էր: «ԽՍՀՄ փլուզումից հետո, մենք կորցրեցինք մի շարք մարզական բազաներ, որի պատճառով չէինք կարող ձմեռային խաղերում հավակնել առաջին տեղին, — ասում է Ռուսաստանի օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Վիտալի Սմիռնովը, բայց այսօր վստահորեն կարող եմ [illegible], որ ռուսական սպորտը կրկին պահպանում է իր բարձր վարկը: Մեր դահուկորդուհի Լյուբով Եգորովան արդեն հռչակվել է օլիմպիադայի թագուհի: Մեր սպորտին հավատում է ՄՕԿ-ի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչը: Համոզված եմ, որ Վիկտոր Տիխոնովը լավագույն մարզիչն է աշխարհում, իսկ նրա սաները՝ հոկեյիստները, անպայման կդառնան օլիմպիական չեմպիոններ», ավելացրեց Սմիռնովը: Ռուսաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահը միաժամանակ նշեց, որ իրեն զանգահարել է Ռուսաստանի նախագահը, որի հետ ինքը երկար զրույց է ունեցել: Բորիս Ելցինը շնորհավորել է հաջողությունների համար, ցանկացել նոր հաջողություններ, ընդգծելով, որ ներկայիս ծանր պայմաններում մարզական անհրաժեշտ է բարոյական աջակցություն: Նա միաժամանակ ասել է, որ օլիմպիական խաղերի փակման արարողությանը [illegible] մասնակցելու է Ռուսաստանի փոխվարչապետ Օլեգ Սոսկովեցը:

Օլիմպիադայի ավարտին մնացել է ընդամենը 3 օր: Խաղարկված 41 կոմպլեկտ մեդալներից 21-ը բաժին է հասել Ռուսաստանի հավաքականին, որից 8-ը ոսկի: Երկրորդ տեղում է Նորվեգիայի հավաքականը՝ 17 մեդալ, 8 ոսկի: Երրորդը գերմանացիներն են 16 (6): Այնուհետև գալիս են Իտալիա 15(4), ԱՄՆ 9(5), Կանադա 9(3): Օլիմպիական խաղերի մասնակից 69 երկրներից առայժմ մեդալակիրներ են դարձել 20 երկրների ներկայացուցիչներ: Տղամարդկանց 10 կմ բիաթլոնի մրցումներում չեմպիոնի կոչումը նվաճեց 27-ամյա Սերգեյ Չեպիկովը (Եկատերինբուրգ): Այս մրցումներում երրորդ մրցանակակիր դարձավ Ռուսաստանի մեկ այլ ներկայացուցիչ՝ Սերգեյ Տարասովը (Նովոսիբիրսկ): Կանանց 7,5 կմ բիաթլոնի մրցումներում ուժեղագույնը կանադացի Միրիան Բեդարն էր: Դա նրա երկրորդ ոսկե մեդալն էր Լիլեհամերի օլիմպիական խաղերում: Երկրորդ տեղ գրավեց Սվետլանա Պարամանովան (Բելառուս): Բրոնզը բաժին հասավ Վալենտինա Տերեբին (Ուկրաինա): Իր բարձր վարպետությամբ հիացնում է ամերիկացի Բոնի Բլեյրը, որը 1000 մ. չմշկավազքի մրցումներում մրցակցությունից դուրս էր: Բոնի Բլեյրը երկրորդ ոսկե մեդալը նվաճեց Լիլեհամերում, որը 5-րդն էր իր մարզական կարիերայում: Տղամարդկանց լեռնադահուկային սպորտի մեծ դահավայրէջքի մրցումներում չեմպիոնի կոչումը նվաճեց գերմանացի Մարկուս Վասմայերը: Դա Մարկուսի երկրորդ ոսկին էր Լիլեհամերում: Հոկեյիստների մրցաշարը, կարելի է ասել, առայժմ անցնում է առանց անակնկալների: Իրենց հաջող ելույթներով սկզբում զարմացնում էին Սլովակիայի ներկայացուցիչները, որոնք առաջին անգամ հանդես էին գալիս առանձին թիմով, բայց քառորդ եզրափակիչում Ռուսաստանի հավաքականը լրացուցիչ ժամանակում հաղթեց 3–2 հաշվով և դուրս եկավ կիսաեզրափակիչ: Շվեդիայի ընտրանին քառորդ եզրափակիչում 3–0 հաշվով հաղթեց Գերմանիայի թիմին: Կիսաեզրափակիչում Ռուսաստանի հավաքականն այսօր մրցելու է Շվեդիայի հավաքականի հետ: Մյուս զույգը կազմելու են Ֆինլանդիայի և Կանադայի հավաքականները, որոնք քառորդ եզրափակիչում համապատասխանաբար հաղթել են ԱՄՆ-ի (6–1) և Չեխիայի (3–2) հավաքականներին: Գեղասահքի կանանց մենասահքում մարզասերները մեծ անհամբերությամբ էին սպասում ամերիկացի Նենսի Քերիգանի ելույթներին, որը օլիմպիադայի շեմին կանխամտածված հարձակման թիրախ դարձավ և բարեբախտաբար հասցրեց վերականգնվել ու օլիմպիական ասպարեզ դուրս գալ: Ուրախություն շատերի Քերիգանը ստանձնել է առաջատարի դերը:

ԽԾԱՆԿԱՐ

Նկարահանումներն արգելված են

Եվրոպական երկրների չեմպիոնների լիգայում հանդես եկող Թուրքիայի «Գալաթասարայ» թիմի գերմանացի մարզիչ Ռեյներ Հոլմանը վերջերս գտնվում էր Մոնակոյի մարզադաշտում և ուզում էր տեսնել իր առաջիկա մրցակից «Մոնակոյի» խաղը, որն, ինչպես հայտնի է, չեմպիոնների գավաթի խաղարկությունում փոխարինել է Մարսելի «Օլիմպիկին»: Հոլմանը մտադիր էր նաև տեսաժապավենով վերադառնալ Թուրքիա: Այդ այն դեպքում, որ «Գալաթասարայը» մինչ այդ արգելել էր «Մոնակոյին» նկարահանումներ կատարել Ստամբուլում: «Գալաթասարայն» ու «Մոնակոն» չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում իրար հետ հանդիպելու են մարտ ամսին:

1993 թ. մեծահարուստ մարզիկները

Ըստ ամերիկյան «Ֆորբես» թերթի, Մայքլ Ջորդանը 1993 թ. ամենամեծ եկամուտն ունեցած մարզիկն է: Նրա տարեկան շահը կազմել է 36 միլիոն ամերիկյան դոլլար: 2-րդ տեղում է պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի ծանր քաշի աշխարհի նախկին չեմպիոն Ռիդիկ Բոուն (25 միլիոն): 3-րդ տեղն զբաղեցնում է «Ֆորմուլա 1» դասի ավտոարշավի աշխարհի նախկին չեմպիոն, բրազիլացի Աերտոն Սենան (18,5 միլիոն դոլլար): Նույն մարզաձևի աշխարհի այս տարվա չեմպիոն, մեր հայրենակից Ալեն Պրոստը 18 միլիոն դոլլար եկամուտով այդ ցուցակում 4-րդ տեղում է:

ՖԻՖԱ-ն պատժում է

Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան աշխարհի առաջնության խաղերից տարբեր ժամկետներով զրկել է հինգ ֆուտբոլիստների: Խուան Մանվել Պենան (Բոլիվիա) որակազրկվել է երկու խաղով: Ֆիլիպ Ալբերտը (Բելգիա), Անտոնիո Սուբիսարետան (Իսպանիա), Ալբերտո Կարսիան (Մեքսիկա) և Վիկտոր Օնոպկոն (Ռուսաստան) չեն մասնակցի մեկական խաղի: Ինչպես գրվել էր նախորդ համարում Բուլղարիայի հավաքականի խաղացող Գեորգի Դոնկովը որակազրկվել է մինչև 1995 թ. դեկտեմբերի 31-ը:

Ռեդոնդոն բռնցքամարտիկ

Աշխարհի կրկնակի չեմպիոն Արգենտինայի հավաքականի նոր աստղ, կենտրոնական պաշտպան Ֆերնանդո Ռեդոնդոն, որը խաղում է Իսպանիայի «Տեներիֆեում», հեռացվեց թիմից: Մարզումներից մեկի ժամանակ նա բռունցքով հարվածել էր իր խաղընկերներից մեկին՝ Անտոնիո Պինիլյային: Երբ վերջինս կատարվածի համար բողոքել էր թիմի ղեկավարներին, արգենտինացին երկու հարվածով գետին էր տապալել Պինիլյային: Ֆուտբոլային դաշտը ռինգ չէ:

Ուելսի նոր մարզիչը

Ուելսի հավաքականի նախկին անվանի խաղացող Ջոն Տոշակը, որը 40 անգամ հանդես է եկել այդ երկրի գլխավոր թիմում, դարձավ հավաքականի ավագ մարզիչ: Աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարում կրած անհաջողությունից հետո Ուելսի հավաքականին ստիպված հրաժեշտ տվեց նախկին ավագ մարզիչ Տերրի Յորաթը: 43-ամյա Տոշակը միևնույն ժամանակ պետք է շարունակի մարզել իր ներկայիս թիմը՝ Իսպանիայի Սան Սեբաստիան քաղաքի «Ռեալ Սոսյեդադը»:

Մանչեսթրի թիմերը բորսայում

Անգլիայի չեմպիոն «Մանչեսթր Յունայթեդ» թիմը Լոնդոնի բորսայում վաղուց սփռել է իր բաժնետիրական տոմսերը: Վերջերս Մանչեսթրի մյուս թիմը՝ «Մանչեսթր Սիթին» նույնպես դիմեց նման քայլի:

ՇԱԽՄԱՏ

Հուդիթը 21-րդ... տղամարդն է

Առանց Կասպարովի, բայց չորս հայ 100 ուժեղագույնների մեջ

ԶԱՎԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Շախմատի միջազգային ֆեդերացիան հրապարակեց շախմատիստների անհատական նոր գործակիցները, որոնք ուժի մեջ կլինեն մինչև այս տարվա հուլիսի 1-ը: Մենք արդեն գրել էինք, որ բրազիլական Ռուբիթիրա քաղաքում անցկացված ՖԻԴԵ-ի վերջին կոնգրեսում աշխարհի առաջատար շախմատային տերությունների ներկայացուցիչներին չհաջողվեց կոտրել Ֆ. Կամպոմանեսի համառությունը, և աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստ Գարրի Կասպարովի և մրցախաղում նրա մրցակից Նայջել Շորթի անունները բացակայում են «Էլո» ունեցող գրոսմայստերների ցուցակներից:

Թե ինչ տեսք հետևանքներ դա կարող է ունենալ, ընդ որում ոչ թե, ասենք, Կասպարովի, այլ մյուս նշանավոր գրոսմայստերների համար, կարող ենք տեսնել հենց այս օրերին իսպանական Լինարես քաղաքում սկսված մրցաշարի օրինակով: Այստեղ խաղում են և կազմակերպիչների համար, բնականաբար, ամենացանկալի մասնակիցը՝ Կասպարովը և «ՖԻԴԵ-ական» գրոսմայստերները (այդ թվում Կարպովը), որոնց, իհարկե, ոչ մեկը չէր կարող հակառակը համոզել: Բայց ՖԻԴԵ-ի օրենքներով, Գարրին, որի իսկական գործակիցը մոտ 2800 է, խաղում է... սկսնակի իրավունքներով (2200 գործակցով): Իսկ դա նշանակում է, որ բոլորը պարզապես «պարտավոր են» հաղթել «սկսնակին», հակառակ դեպքում կվտանգվի նրանց սեփական ցուցանիշը... Ի դեպ, արդեն առաջին տուրում Կասպարովը սևերով պարտության մատնեց հիմնական մրցակիցներից մեկին՝ Եվգենի Բարեևին: Վերադառնալով ՖԻԴԵ-ի ցուցակին, նշենք բավականին տարօրինակ մի փաստ. Կարպովը թեև Կասպարովի բացակայության պայմաններում զբաղեցնում է առաջին հորիզոնականը, բայց 6 ամիս առաջ հրապարակված նախորդ տվյալների համեմատ, 20-ով նվազեցրել է իր ցուցանիշը: Իսկ չէ որ հենց այդ ընթացքում ՖԻԴԵ-ն Կարպովին ճանաչել է աշխարհի չեմպիոն: Լինարեսի մրցաշարում Կարպովն էլ առաջին տուրում հաջողության հասավ սևերով, հաղթելով ֆրանսիացի Ժոել Լոտիեին:

Շարունակում է զարմացնել 18-ամյա հունգարուհի Հուդիթ Պոլգարը, որի «սպառնալիքը» դառնալ աշխարհի տղամարդկանց չեմպիոն, գոնե ՖԻԴԵ-ի մրցումների շրջանակներում, անհավանական չի թվում:

Նկատենք, որ 100 լավագույնների մեջ չորս հայ գրոսմայստերներ կան: Ամենաուրախալին այն է, որ նրանք բոլորը վերջին ամիսներին նկատելիորեն բարելավել են իրենց ցուցանիշները: Այսպես, Ռաֆայել Վահանյանը, որը զբաղեցնում էր 36-րդ տեղը (2615), այժմ ճանաչվել է աշխարհի 25-րդ շախմատիստ (2625): Վլադիմիր Հակոբյանը 52-րդ տեղից (2600) բարձրացել է 44-րդը (2605), Սմբատ Լպուտյանը 98-ից (2565) 66-րդ (2590): Եվ վերջապես Ռուսաստանը

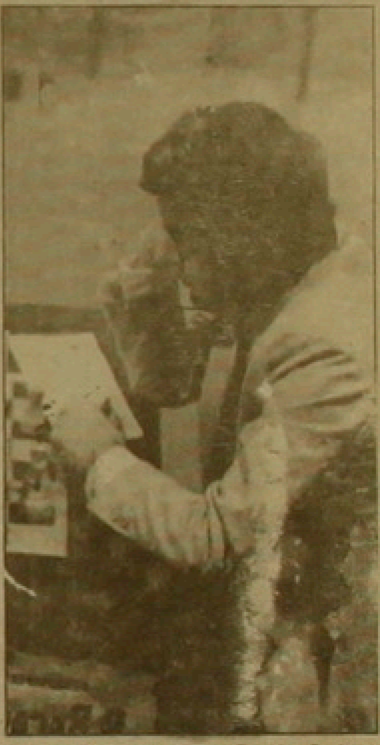

ներկայացնող Յուրի Դոխոյանն առաջին անգամ հայտնվել է լավագույնների մեջ (98-րդ տեղ, 2570): Բայց Հայաստանի և ընդհանրապես հայ շախմատիստների անհատական գործակիցների մասին ավելի մանրամասն մեկ այլ անգամ:

ՖԻԴԵ-ի 25 ուժեղագույն շախմատիստները.

1.	Ա. Կարպով (Ռուսաստան)	2740
2.	Վ. Անանդ (Հնդկաստան)	2715
3.	Վ. Իվանչուկ (Ուկրաինա)	2710
4.	Վ. Կրամնիկ (Ռուսաստան)	2710
5.	Ա. Շիրով (Լատվիա)	2705
6.	Գ. Կամսկի (ԱՄՆ)	2695
7.	Վ. Սալով (Ռուսաստան)	2685
8.	Ե. Բարեև (Ռուսաստան)	2685
9.	Բ. Գելֆանդ (Բելառուս)	2685
10.	Վ. Եպիշին (Ռուսաստան)	2675
11.	Ա. Յուսուպով (Գերմանիա)	2665
12.	Մ. Ադամս (Անգլիա)	2660
13.	Ա. Խալիֆման (Ռուս.)	2660
14.	Ի. Սոկոլով (Բոսնիա-Հերց.)	2650
15.	Ա. Բելյավսկի (Ուկրաինա)	2650
16.	Ա. Դրեեւ (Ռուսաստան)	2645
17.	Գ. Կայդանով (ԱՄՆ)	2645
18.	Վ. Թոփալով (Բուլղարիա)	2640
19.	Ա. Չեռնին (Հունգարիա)	2630
20.	Ս. Տիվյակով (Ռուսաստան)	2630
21.	Հուդիթ Պոլգար (Հունգ.)	2630
22.	Պ. Նիկոլիչ (Բոս-Հերց.)	2625
23.	Ժ. Լոտիե (Ֆրանս.)	2625
24.	Լ. Յուդասին (Իսրայել)	2625
25.	Ռ. Վահանյան (Հայաստան)	2625

ԱԼՈՐՅԱ

Մարզական լրագրողների նոր ակումբ

Երևանում բացվեց մարզական լրագրողների «Նավասարդ» անվանումը կրող համահայկական ակումբ, որի նախագահն է «Մարզաշխարհ» շաբաթաթերթի գլխավոր խմբագիր Ռոլանդ Շառոյանը: Ակումբի գլխավոր նպատակն է պայմաններ ստեղծել տարբեր երկրներում ապրող և մարզական լրագրությամբ զբաղվող հայ լրագրողների հաղորդակցվելուն: Ակումբն ունի իր գրասենյակը, որը ժամանակակից սարքավորումներով կահավորվելուց հետո հնարավորություն կտա կապ հաստատելու աշխարհի շատ հրատարակչությունների հետ: Այստեղ կգործեն նաև լրատվական գործակալությունը և հրատարակչական կենտրոնը, որը կզբաղվի մարզական թեմայով գրքերի, բրոշյուրների, բուկլետների, ֆոտոալբոմների հրատարակությամբ: Նոր ստեղծագործական կենտրոնի կազմակերպիչները, բնականաբար, կմտահոգվեն լրագրողների աշխատանքի պայմանների և հանգստի մասին: Այստեղ տեղի կունենան հանդիպումներ գրականության և արվեստի ներկայացուցիչների, անվանի մարզիկների հետ: Մարզական փառքի սրահը կպատմի անցյալի հայ անվանի մարզիկների, ինչպես նաև նրանց մասին, ովքեր հիմա շարունակում են բազմապատկել ներկայիս անկախ Հայաստանի մարզական նվաճումները:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

«Ավելի հեշտ է կարգավորել, քան կանոններ ստեղծել»

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Ռուսաստանն իր արտգործնախարարության համար ունի՞ մասնավորապես նախկին Խորհրդային Միության տարածքում հակամարտությունները կարգավորելու հայեցակարգ»․ «Սվոբոդնայա» թղթակից Իլյա Բալախովսկին այս հարցով դիմել է Ռուսաստանի արտգործնախարարի տեղակալ Անաստոլի Ադամիշինին։ «Հայեցակարգին վերաբերող հարցին պատասխանելն ամենից ծանրն է, երբեմն կարծում են, թե ավելի հեշտ է կարգավորել հակամարտությունները, քան դրանց կարգավորման կանոններ ստեղծել, բայց միջազգային փաստաթղթություն արդեն մշակել է մի ամբողջ շարք այդպիսի հիմնարար դրույթներ, որոնք էլ մենք օգտագործում ենք, երբ խոսքը վերաբերում է այս կամ այն հակամարտությանը։

[illegible]աջին դր[illegible]ւյթը հետեւյալն է․ մի խ[illegible]վիր ներք[illegible] հակամարտության մեջ, երբ չես կար[illegible] հասկանալ դրա պատճառները, բա[illegible]ությունները եւ այլն։ Երկրորդ, ե[illegible] հակամարտություն կա, ապա աշխա[illegible] այնպես անել, որ հակամարտությ[illegible] կարգավորվի խաղաղ[illegible] ով, կողմերին ամեն [illegible]եւ[illegible] հաղթահ[illegible] հրաժարվել ռազմա[illegible] կա[illegible] լուծումի[illegible]փումներ ունեցիր եր[illegible] կու կողմերի հ[illegible] քանա կապարել միջ[illegible] նորդիչ գործա[illegible]յքներ նրանց միջեւ, աշխատիր լինե[illegible] մնայաո»։ ■

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

1990 թ. «ՌԱՖ» մակնիշի ավտոմեքենա։
Գինը՝ պայմանագրային։
Դիմել՝ հեռ. 64.45.55։

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

«Դուման հրահրում է Բորիս Ելցինի՞ն»

24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Արտասահմանյան մամուլը բազմաթիվ նյութեր է հրապարակել համաներման հարցի վերաբերյալ Ռուսաստանի Պետական դումայի որոշման առնչությամբ։ «Վաշինգտոն փոստը» գրում է․ «Ուղղակի մարտահրավեր նետելով նախագահ Բորիս Ելցինին՝ Ռուսաստանի պահպանողական խորհրդարանը փլեների ճնշող մեծամասնությամբ լիակատար ներում շնորհեց 1991 թ. ձեռնարկված պետական հեղաշրջման փորձի եւ 1993 թ. հոկտեմբերյան ապստամբության ղեկավարներին։ Այս ձեռնարկումն առաջին ակնհայտ նշանն է ա. ն բանի, որ օրենսդիրները պատրաստ են ամբողջ ճակատով գրոհ ձեռնարկել նախագահի դեմ»։ «Սահմանադրության համաձայն, այնուհետեւ գրում է թերթը, Պետական դուման ունի համաներում հայտարարելու բացառիկ լիազորություններ, եւ ընդունված որոշման մեջ հուշակվում է, որ այն ուժի մեջ է մտնում անհապաղ։ Սակայն հաշվի առնելով համաներման նկատմամբ Ելցինի խիստ ընդդիմությունը, քիչ հավանական է թվում, որ 1991 թ. պետական հեղաշրջման փորձի եւ 1993 թ. խռովության պարագլուխներն անմիջապես դուրս գան բանտից»։

«Կոտիդիեն դը Պարին» «Դուման հրահրում է Ելցինին» հոդվածում նշում է․ «Նախագահին խորհրդարանականների նետած մարտահրավերը կարող է լուրջ փորձություն դառնալ Ռուսաստանի նոր սահմանադրության, նախեւառաջ այն բաժնի համար, որտեղ մեկնաբանվում են իշխանության տարբեր ճյուղերի փոխհարաբերությունների հարցերը։ Նախագահի առջեւ ծառացած է անչափ բարդ երկընտրանք․ նա կարող է հասնել սահմանադրական դատարանում Դումայի որոշման հակասահմանադրականության ընդունմանը, սակայն այդ միջոցին դիմելով՝ նա ինքը լուրջ հարված կհասցնի սահմանադրությանը։ Իսկ եթե նա տեղի տա խորհրդարանականների որոշմանը, ապա կարող է ենթարկվել այն մարդկանց նոր գրոհներին, որոնց ինքը լռեցրել էր հոկտեմբերյան դեպքերից հետո»։

«Թայմզի» հաղորդման մեջ ասվում է․ «Չնայած այդ որոշումից նախագահի եւ ժողովրդավարական կուսակցությունների դժգոհությանը, Բորիս Ելցինը հազիվ թե ուզենա նոր խորհրդարանի հետ «օրենքների պատերազմ» սկսել։ Բայց այն հանգամանքը, որ ցենտրիստները, կոմունիստները եւ ազգայնականները Դումայում միավորվելով, ակնհայտորեն դեմ դուրս եկան նախագահին, Կրեմլին առաջագայում խոստանում է որոշակի դժվարություններ»։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Իրանը չի ձգտում միջուկային զենք ունենալ

ԹԵՀՐԱՆ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Իրանը երբեք թույլ չի տա մյուս պետություններին, որքան էլ դրանք «բարեկամական» լինեն, օգտագործել իր տարածքը եւ ռազմական պաշարները, հայտարարեց «Իսլամական հեղափոխության պահապանների» կորպուսի հրամանատար գեներալ Մոհսեն Ռեզային։ «Թեհրան թայմզ» թերթին տված հարցազրույցում նա այս կապակցությամբ նշեց արեւմտյան մամուլի այն հաղորդումների անհիմն բնույթը, թե Իրանն իր Հյուսիսային Կորեայի դաշնակիցների փորձարկումների համար տրամադրել է իր տարածքը։

Գեներալը հայտարարեց, որ Արեւմուտքի պնդումներին հակառակ Իրանը չի ձգտում միջուկային զենք ունենալ։ «Քաղաքական տրամաբանությունը, բարոյականությունը, մեր սեփական մշակույթը եւ մահավան աշխարհի արդի իրավիճակը մեզ թույլ չեն տալիս ունենալ այդ մահացու զենքը։ Քաղաքական իմաստնությունը մեզնից պահանջում է հրաժարվել այդ զենքից, որը կարող է բնաջնջել մարդկությանը», ասաց նա։

Ռեզային ԱՄՆ-ին, Մեծ Բրիտանիային եւ Իսրայելին մեղադրեց դավադրության մեջ, որի նպատակն է պահպանել լարվածությունը Պարսից ծոցի գոտում։ Օգտավետ է կարծել, թե որեւէ պետության կհաջողվի օգուտ կորզել Իրանի եւ այդ շրջանի մյուս երկրների հակասություններից, ավելացրեց նա։ ■

ԱՄՆ քաղաքականության կարեւորագույն նպատակը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Աշխարհում միջուկային եւ նորագույն սովորական սպառազինությունների տարածման կանխումը մնում է Քլինթոնի վարչակարգի արտաքին քաղաքականության կարեւորագույն խնդիրներից մեկը, հայտարարել է ԱՄՆ պետական քարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերը։

Այդ բնագավառում ԱՄՆ ջանքերը կենտրոնացված են Հյուսիսային Կորեայի եւ նախկին Խ. Միության նորանկախ պետությունների վրա, ասել է նա, ելույթ ունենալով ԱՄՆ կոնգրեսի արտաքին գործերի սենատական կոմիտեում անցկացված ունկնդրումների ժամանակ։ Վարչակազմը մտադիր է հասնել այն բանին, որ միջուկային զենքը չտարածելու պայմանագիրը դառնա անժամկետ, եւ համաձայնության գալ միջուկային փորձարկումների համընդհանուր դադարեցման շուրջը։ ■

«Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության դեսպանությունը Երեւանում պատիվ ունի տեղեկացնել, որ ս. թ. փետրվարի մեկից դեսպանության հյուպատոսական բաժինը սկսել է իր գործունեությունը։ Եգիպտոս մեկնել ցանկացող բոլոր անհատներն ու տուրիստական խմբերը մուտքի այցագրեր ստանալու համար կարող են դիմել Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության դեսպանության հյուպատոսական բաժին։ Աշխատանքային ժամերը՝ 10-12-ը։ Հասցեն՝ Պռոշյանական 72, «Հրազդան» հյուրանոց, 10-րդ հարկ։ Հեռ. 53.73.04։

ՄԱԿ

Ընդհանուր վնասը 60 մլրդ դոլար է

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Հարավսլավիայի Միութենական Հանրապետության տնտեսական շրջափակումը, որը շարունակվում է արդեն 90 շաբաթ, 60 մլրդ դոլարի ընդհանուր վնաս է պատճառել այդ երկրին եւ հարեւան պետություններին։ Այդ մասին հաղորդել է ՄԱԿ-ում Հարավսլավիայի Միութենական Հանրապետության մշտական ներկայացուցչությունը։ Նշվում է, որ Հարավսլավիային հարեւան երկրների թվում առավել մեծ վնաս են կրել Ռումինիան, Ուկրաինան, Սլովակիան եւ Չեխիան։ Հարավսլավիան ինքը 25 մլրդ դոլարի վնաս է կրել։ «Կորուստներն այնքան հսկայական են, որ դրանց պատճառները կարելի է համեմատել սոսկ ժողովրդի դեմ ուղղված խաղաղ ցեղասպանության հետ», նշել է Հարավսլավիայի ներկայացուցչությունը։ «Հարավսլավիայի խիստ մեկուսացումը հանգեցրեց Բալկաններում կացության ընդհանուր ապակայունացման, որի համար պատմական պատասխանատվություն են կրում արեւմտյան երկրները։

ԱՄՆ վետերանների գործերի նախարար Ջեսի Բրաունը չորեքշաբթի «ամերիկյան ողբերգություն» է անվանել այն, որ անցած պատերազմների ավելի քան քառորդ միլիոն մասնակիցներ օրեւան չունեն Միացյալ Նահանգներում։ ԱՄՆ Կոնգրեսի սենատի պատերազմի վետերանների գործերի կոմիտեում կայացած ունկնդրումների ընթացքում նա նշել է, որ վերջին տարիներին, «չնայած միլիոնավոր դոլարների հատկացումներին», չհաջողվեց կրճատել օթեւանազուրկ վետերանների թիվը։ Նախարարի ասելով, նրա գերատեսչության «էական օգնությունից» ամեն տարի կարող են օգտվել պատերազմի սոսկ 50000 կարիքավոր մասնակիցներ։ ԱՄՆ կոնգրեսին առընթեր գլխավոր հաշվարկային վարչության տվյալներով, ԱՄՆ անտուն վետերանների մոտավորապես 40 տոկոսը տառապում է հոգեկան լուրջ հիվանդություններով, մոտ կեսը գինեմոլ են կամ թմրամոլ։ ■

Եղանակը Հայաստանում

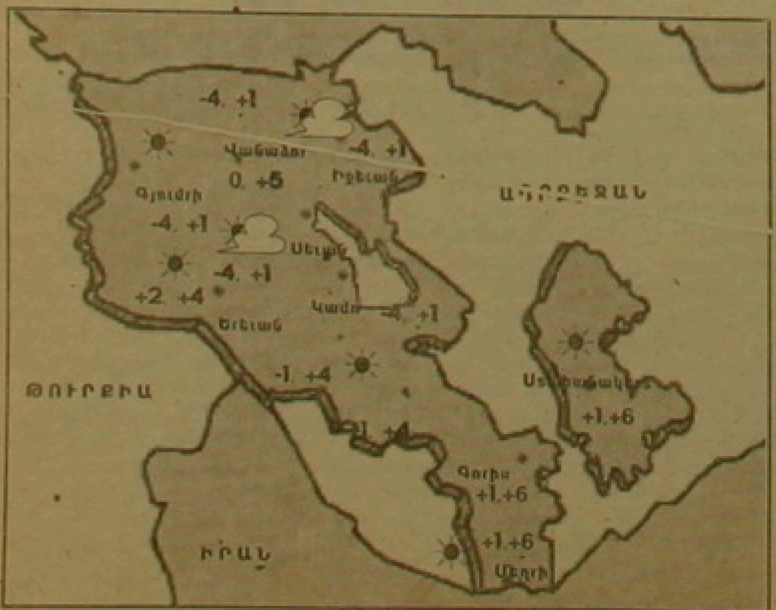

Գամսախուրդիան վերաթաղվեց Գրոզնիում

ԳՐՈԶՆԻ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Վրաստանի անկախ պետության առաջին նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիայի աճյունը վերաթաղվեց Չեչնիայի մայրաքաղաք Գրոզնիում։ Թաղումը տեղի ունեցավ այն նստավայրի տարածքում, որտեղ Գամսախուրդիան ընտանիքի հետ ապրել էր 1992 թ. հունվարից։ Բայց ըստ երեւույթին այդ վայրը եւս չի դառնա հանգուցյալի վերջին հանգրվանը։ Նախկին նախագահի ընտանիքը եւ կողմնակիցները հույսով են, որ մի օր Զվիադ Գամսախուրդիայի աճյունը կհանգչի հայրենիքում։ Թաղման արարողությանը մասնակցում էր Չեչնիայի նախագահ Ջոհար Դուդաեւը։

Քոլը վստահ է, որ կհաղթի

ԲԵՌԼԻՆ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Դաշնակցային Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Քոլը վստահ է, որ հաղթանակ կտանի Բունդեստագի այս տարվա աշնանը կայանալիք ընտրություններում։ «Ես վստահ եմ, որ կհաղթեմ այդ ընտրություններում», հայտարարել է նա «Էնթիվի» մասնավոր հեռուստաընկերության կազմակերպած հարցազրույցի ժամանակ։

ՆԱՏՕ-Բուլղարիա

ՍՈՖԻԱ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Բուլղարիայի պաշտպանության նախարարության հրավերով, փետրվարի 24-ին Սոֆիա ժամանեց ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարի օգնական Ռոբերտ Դիերդը։ Այցի նպատակը, ինչպես նա լրագրողներին հայտարարեց, Սոֆիայի օդանավակայանում, ՆԱՏՕ-ի եւ Բուլղարիայի իրական համագործակցության ծրագրի քննարկումն է։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

«ԿԱՄԱԶ 4310» երեք առանցքի ավտոմեքենա։
Գինը՝ պայմանագրային։
Հեռ.՝ 58-55-51, 58-55-52։

ԱԶԳ & A STYLE
ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

«Ազգ» թերթի խմբագրությունը եւ **A STYLE** *համակարգչային հրատարակչական ծառայությունը հրավիրում են այն բոլոր կազմակերպությունների ուշադրությունը, որոնք զբաղվում են ավանդային գործարքներով, որ այսուհետեւ նման գործարքներով գովազդներ կամ հայտարարություն ընդունվում են խմբագրության կողմից միայն ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից տրված համապատասխան արտոնագրի (լիցենզիայի) առկայության դեպքում։*

ՕՆԻՔՍ
ՖԻՐՄԱ

Ֆիրման ամենակարճ ժամանակում եւ բարձր որակով պատրաստում է մետաղական դռներ, պատուհանների եւ դռների վանդակներ։

ONIX Company
Հասցեն՝ Կոմիտասի պող. 35, 2 հարկ։ Հեռ. 25-58-60, 25-58-40

[illegible] ցանկացած տիպի [illegible] կոնստրուկցիաներ։
Ֆիրման տրամադրում է վարձով կաղապարներ մոնոլիտ բետոնե եւ երկաթբետոնե կոնստրուկցիաների (հիմքեր, պատեր, ծածկեր, սյուներ, հեծաններ եւ այլն) իրականացման համար։

A STYLE

ՀՀ կառավարության «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան 23 Արշակունեաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 15 000. Պատուէր 1703 Ստորագրուած է տպագրութեան 24. 02. 1994 Գինը՝ 100 ռուբլի

digitised by A.R.A.R.@